

Slovenski VESTNIK

LETNIK XXXVI

CELOVEC, PETEK, 6. FEBRUAR 1981

ŠTEV. 6 (2005)

Gibanje neuvrščenih se pripravlja na novo srečanje

V trenutku, ko se v svetu vidno zaostrejo odnosi in se že obstoječim žariščem napetosti in nemirov pridružujejo še novi konflikti, se neuvrščene države pripravljajo na srečanje v New Delhiju. V indijski prestolnici bo namreč v dneh od 9. do 12. februarja potekala ministrska konferenca neuvrščenih držav, na kateri bo predvidoma sodelovalo vseh 94 enakopravnih članic gibanja, pričakujejo pa poleg tega še predstavnike nadaljnjih 12 držav s statusom opazovalca ali s statusom gosta, tako da bo zastopanih več kot sto držav iz vseh delov sveta.

Gibanje neuvrščenih si danes ni več mogoče odmisliiti — razvilo in uveljavilo se je kot pomemben dejavnik sodobnega sveta, katerega moralna in politična moč je prav v tem, da s svoje pozicije blokovske nevezanosti lahko dosti bolj neposredno prispeva k obravnavanju in razreševanju številnih problemov današnjega človeštva, še posebno tistih, ki imajo svoj izvor ali vzroke zaostritve ravno v blokovski politiki. To gibanje ima za seboj že dvajset let lastnega razvoja in delovanja v korist mednarodne skupnosti. Na konferenci v New Delhiju bo zato ena izmed sej slovesna: na podlagi sklepa zadnjega vrha neuvrščenih v Havani bo posvečena 20-letnici neuvrščenosti oziroma prvi konferenci neuvrščenih, ki je bila leta 1961 v Beogradu.

Konferenca v New Delhiju bo prvo veliko srečanje neuvrščenih, ki bo potekalo brez zaslužnega prvaka tega gibanja, jugoslovanskega predsednika Tita, ki so mu na zadnjem vrhu v Havani še izrekli po-

sebno priznanje kot soustanovitelju in dolgoletnemu neosporovanemu voditelju. Njegova smrt je zapustila veliko praznino tudi v tem gibanju, ki je zadnje čase dosti bolj kot nekdanje izpostavljeno nevarnosti, da se zaradi različnosti znotraj gibanja in predvsem zaradi poskusov od zunaj zrahlja tista enotnost, ki je neuvrščene države vedno usposabljal, da so iniciativno in tvorno prispevale k razreševanju tudi najbolj zapletenih problemov.

Zato v trenutnih pripravah na ministrsko srečanje v New Delhiju prevladuje prepričanje, da bo konferenca potekala v znamenju nove spodbude akcijski enotnosti gibanja in poudarjanju njegovega pomembnega mesta in vloge pri zagotavljanju miru in stabilnosti v svetu. Prizadevajo si, da bi bil izid delhijske konference takšen, kakršnega v sedanjih okoliščinah pričakuje mednarodna javnost, ki je upravičeno zaskrbljena spričo zaostrovanja odnosov med obema vellesilama in preko njiju seveda med obema blokoma.

Ni sicer mogoče pričakovati, da bodo na konferenci v New Delhiju odkrili „čudežno zdravilo“ za vse spore in spopade prav gotovo pa bodo skušali ugotoviti vzroke in prave vire poslabšanja mednarodnih razmer. Predvsem pa bodo izoblikovali in naslovili opozorilo tudi navznoter: da se morajo tudi neuvrščene države same v medsebojnih odnosih ravnati po tistih načelih, katerih spoštovanje zahtevajo od drugih. Eno izmed temeljnih načel, ki ga vsebuje sama listina Združenih narodov, je miroljubno reševanje sporov in to je edina pot za odpravo težav, ki škodujejo enotnosti, solidarnosti in akcijski sposobnosti gibanja in politike neuvrščenih.

Torej si bodo neuvrščeni v New Delhiju, zavedajoč se svoje odgovornosti pred svetom in človeštvom, na moč prizadevali znova potrditi načela neuvrščenosti, ki — kot je dejal vodja jugoslovanske delegacije pri sedanjih pripravljanih posvetih Miljan Komatina — niso bila še nikoli prej tako celovito vtkana v mednarodno življenje.

Prav zanimiva načela, ki bi morala biti priznana in uveljavljena pravzaprav povsod in za vsako manjšino, so poudarjali na zasedanju o „nezaščitenih etničnih in jezikovnih skupnostih v demokratični državi“, ki je bilo pred nedavnim v Vidmu v Italiji. Izhajali so namreč iz temeljnega spoznanja, da je treba vse manjšine zaščititi ne glede na njihovo število in da je država po ustavi dolžna manjšinsko zaščito uresničiti tudi tedaj, če tega manjšine posebej ne bi zahtevale.

Posvetovanje, ki je bilo vsedržavne- ga značaja, je organizirala italijanska „demokratska liga“ v sodelovanju s

Zveza
Koroških
Partizanov

vabi na

Spominsko svečanost

v nedeljo 8. februarja 1981 ob 11. uri na grobu narodnega heroja MATIJE VERDNika-TOMAŽA na pokopališču v Svečah.

Na sporedu bodo: polaganje vencev, spominski nagovor in kulturni prispevek.

Počastimo spomin naših mrtvih junakov, ki so darovali življenje za svobodo v borbi proti fašizmu.

Glavni odbor

Govorice o predčasnih volitvah

Po enotedenskem praznovanju 70-letnice Bruna Kreiskega, ko so se vrstili pred kanclerjem pokloni vseh znanih politikov (in tudi tistih, ki se za take imajo), se je v avstrijsko življenje spet povrnil politični vsakdan, tu in tam pomešan z določenim mačkom. Androsch se je že vživel na svojem novem položaju v CA, ni pa še povsem jasno, kako so njegovo preselitev iz finančnega ministrstva v največjo banko prebavili pri ÖVP, kjer je od tedaj naprej, ko niso mogli prepričati omenjene spremembe, opaziti vidno negotovost.

Hkrati pa se bliža koncu tudi še druga velika „afeta“, ki je dolgo časa zaposlovala javnost in predvsem oblikovalce javnega mnenja: parlamentarni odbor za preiskavo okoliščin v zvezi z gradnjo dunajske bolnišnice bo menda v kratkem zaključil svoje delo. Predsednik tega odbora Steger se je pred kratkim hvalil, da je njegov odbor toliko odkril kot pred njim še noben drug odbor — da so bili primeri podkupovanja in korupcije kar „na dnevnem redu“; da so tisti, ki so zakrivali taka zločinska dejanja, že v zaporu in čakajo na proces. Pač pa se politične odgovornosti za vse to po besedah Stegerja ne da odložiti na eno samo osebo, marveč nosi celotna vlada kolektivno odgovornost in bi bil zato čas, da bi kmalu razpisali nove volitve in tako zvedeli, ali še uživa zaupanje ljudstva.

Kaj si Steger kot predsednik svobodnjaške stranke od tega obeta, je jasno. Kot predsednik parlamentarnega preiskovalnega odbora je vedno

spet imel priložnost, da se pojavi v javnosti, kjer si je celo pridobil vzdevke nekakšnega zastopnika „čistosti“, nekorumpiranega politika, ki da nadzoruje visoko dunajsko gospodo. To bi seveda moralo vplivati na volitve, in sicer čim prej, da ne bi v teku dveh let (prihodnje redne volitve bi bile leta 1983) ta njegov „ugled“ spet zbledel. Ob vsem tem pa njegovo zadržanje v zadevi Androsch-CA, ko je bil odločilen prav glas FPÖ-jevskega zastopnika, tudi še nakazuje mnenje, da je FPÖ trenutno spet tam, kjer je bila pod predsednikom Petrom — na „kurzu“ male koalicije s socialisti.

Vendar se razen svobodnjakov nobena stranka prav ne navdušuje za misel o predčasnih volitvah. Kancler Kreisky je Stegerjevo zahtevo nedvoumno zavrnil, češ da sicer Stegerja in FPÖ prav dobro razume, da pa ni nobenega vzroka, ki bi upravičeval predčasni razpis novih volitev. Pri tem je treba videti da SPÖ trenutno niti še ni rešila vprašanja glavnega kandidata za primer, da Kreisky res ne bi več hotel kandidirati. Androsch vsaj za daljši čas ne pride v poštev, tako da ostanejo le trije „znani“ morebitni nasledniki: novi vicekancler Fred Sinowatz (ki pa je zase že sam izključil vsako tako možnost), dunajski župan Leopold Gratz (ki je prav tako že večkrat zagotovil, da nima nobenih aspiracij) ter predsednik kluba socialističnih poslancev Heinz Fischer (katerega „slabost“ pa je, da je — vsaj doslej — zasidran le v stranki in ne dovolj tudi v javnosti). Tako se v stranki vedno bolj uveljavlja tista struja, katere govornik je predsednik sindikatov Benya, ki vedno znova apelira na Kreiskega, naj bi ostal stranki na voljo tudi še v prihodnji legislativni dobi.

Prav tako malo vzroka, navduševati se za predčasne volitve, pa ima tudi ÖVP, ki je s svojim „odkrivanjem škandalov“ tako dolgo kopala jamo drugim, da je slednjič tudi sama kar pošteno padla vanjo. Mnogo se kritike na račun predsednika Mocka in zlasti na račun generalnega sekretarja Lannerja so vsekakor znamenje, ki ga ni mogoče spregledati.

Torej trenutno vse kaže, da ne bo prišlo do predčasnih volitev. Sicer pa je dovolj važnejših vprašanj, posebno na gospodarskem področju, ki jim bo treba posvetiti vso pozornost.

(fra-ter.)

Ogorčeni protesti proti poveljevanju nacizma

Že v zadnji številki smo poročali, da je izzivalni sodni škandal v Celovcu, kjer je porotno sodišče oprostilo sina in hčerko bivšega koroškega gauleiterja Rainerja (ki ju je obtožnica utemeljeno dolžila protizakonite dejavnosti v neonacističnem smislu), v demokratični javnosti in še posebej med žrtvami nacizma ter protifašističnimi borci povzročil veliko ogorčenje. Svoj protest je izrazila tudi Zveza koroških partizanov, ki je poudarila, da je sodba celovških porotnikov „simptomatična za koroške razmere“. V protestni izjavi ZKP je rečeno:

Čeprav je zgodovina izrekla dokončno sodbo o zločinskem in nečloveškem sistemu nacifašizma; čeprav v Avstriji obstajajo zakoni, ki natančno opredeljujejo kazniva dejanja v zvezi z obujanjem nacistične miselnosti; čeprav se sodni in notranji minister vedno spet z besedami zavzemata za budnost in odločno ukrepanje proti neonacizmu — kljub temu v konkretnih primerih, kjer je delovanje v nacističnem duhu na dani, sodišča spet in spet oproščajo obtožence, katerih krivda je nedolžna. V celovškem primeru je bila celo tako nesporna, da poklicni sodniki oprostilne sodbe niso mogli priznati in so jo proglasili za „pravno zmoto“.

Zveza koroških partizanov kot združenje bivših aktivnih borcev proti fašizmu z ogorčenjem protestira proti tej sodbi. Odločitev porote pomeni žalitev vseh žrtv nacifašizma in borcev proti njegovi strahovladni. Pravi posmeh tistim, ki so šli skozi Hitlerjeve zapore in taborišča, pa je odkrito odobravanje sodnega škandala, ki ga je izrazilo občinstvo v sodni dvorani sami, in bolj ali manj prikrito zagovarjanje in rehabilitiranje nacifašizma v delu koroškega tiska, ki ga je razbrati iz komentarjev in poročil pod krinko rehabilitacije „nedolžnih“ posameznikov. Kajti vsak poskus rehabilitacije posameznih predstavnikov nacističnega sistema je hkrati poskus rehabilitacije in glorifikacije nacifašizma samega.

Manjšinsko zaščito je država dolžna uresničiti

Manjšinski slovenski ustanovi Sodelovalno je tudi več predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti, ki so enotno poudarili zahtevo po zaščitenem zakonu, ki ne bi delil manjšine v več kategorij. Pred očmi so imeli sedanje razmere, ko so Slovenci v Italiji dejansko razdeljeni na več skupin, kar se tiče njihovih pravic.

Ugotovitve videmskega posvetovanja bi lahko prenesli tudi na naše koroške oziroma avstrijske razmere, kjer bi bilo prav tako treba še veliko napraviti, da bi bila manjšinska politika res v korist manjšinam.

Zgornje podatke smo povzeli iz tozadavnega poročila v ljubljanskem „Delu“, iz katerega ponatiskujemo tudi risbo, ki prikazuje cestno omrežje Slovenije oziroma predvidene novogradnje in rekonstrukcije za obdobje 1981–1985.

nega invalidskega urada za Koroško dvorni svetnik dr. Wilhelm Hasiba: poudarja namreč, da mednarodno leto invalidov ne bi smelo ostati leto praznih besed, marveč bi moralo voditi k trajnim dejanjem. To pomeni trajno skrb za človeka, ki ga invalidnost, bodisi telesna ali umska prizadetost, ovira v njegovem družbenem razvoju, na delovnem mestu in sploh v vsakdanjem življenju, kjer povsod je navezan na pomoč sočloveka in skupnosti. Pri tem pa ne gre samo za pomoč v materialnem pomenu, marveč je še posebno važna pomoč v tem smislu, da se invalida vsespod sprejme kot enakovrednega in enakopravnega člana družbe. V ta namen je seveda potrebna vzgoja, posebno pri mladini, ki mora biti

8. februar kulturni praznik slovenskega naroda

Prihodnjo nedeljo 8. februarja, na dan smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, slovenski narod praznuje svoj kulturni praznik. Za to priložnost po vsem slovenskem kulturnem prostoru prirejajo prireditve, posvečene temu nesmrtnemu pesniku, ki je s svojo poezijo slovenski narod dvignil iz anonimnosti in ga postavil v vrsto kulturnih narodov. Prešerna se kot del celote slovenskega naroda spominjamo tudi koroški Slovenci s svojo proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku in z drugimi kulturnimi akcijami s katerimi tako izpričujejo svojo hvaležnost temu velikemu pesniku. Prešeren za našo narodno skupnost, ki se mora še danes boriti za svojo enakopravnost, velja za simbol mirnega sožitja med narodi sosed, saj je to svojo vizijo humanosti zapisal v znani „Zdravljici“, ki je danes prav tako aktualna kot v času njenega nastanka.

Osrednja proslava ob slovenskem kulturnem praz-

France Prešeren se je rodil 3. decembra v Vrbi. Majhni, zanimivi gorenjski vasi z vrsto tipičnih hiš, vaškim trgovin, lipo in „srenjskimi“ kamni sredi vasi. Nekoč je okrog dvesto let stare lipe (to so zasadili na mesto prejšnje, starejše) stalo šestnajst kamnov. Toliko je bilo v vasi pred 18. stoletjem tudi domačij, pove Ivan Sedej v vodniku, ko govori o Vrbi, (poleg pa še o Prešernovi hiši in cerkvi sv. Marka, medtem ko je zapis o Francetu Prešernu v tem vodniku delo Helene Menaše). Po izročilu je imela namreč vsaka kmetinja v vasi svoj sedež pod lipo. Štirinajst jih je bilo tod s celo, dve pa s polovično srenjsko pravico. Tu so modrovali in klepetali gospodarji iz Vrbe, se pomenkovali o tem in onem, reševali manjše spore in se hudovali na visoke davke.

France Prešeren je bil tretji otrok očeta Šimna in matere Mine. Starši so malega Franceta poslali k staremu stricu Jožefu, kaplanu na Kopanju pri Grosupljem, da bi se pripravil na šolo. Dve leti se je šolal Prešeren na ljudski šoli v Ribnici, tretji razred ljudske šole pa je končal v Ljubljani. Tu je bil njegov ravnatelj Valentin Vodnik. Nato je končal v Ljubljani še šest latinskih šol in dva letnika modroslovnih šol. Pot ga je zatem vodila na Dunaj, kjer je opravičil še tretji letnik modroslovja oziroma filozofije in se nato vpisal na pravni oddelek vseučilišča. Studij je končal in

bil marca 1828 proglašen za doktorja prava. Vse to se uče učenci že v osnovnih šolah. Še več.

Prve pesmi je napisal Prešeren že pred letom 1825. Zapisal poveda, da je imel tega leta še zapis slovenske pesmi, ki jih je pokazal nekaterim dunajskim sošolcem in celo Jerneju Kopitarju. Ta njegovih pesmi ni razumel. Iz tega obdobja so se ohranile le tri pesmi, kajti Prešeren je vse pesmi, ki jih je tedaj napisal, sežgal.

Prva njegova pesem je izšla v Ilirskem listu 1927. leta. To je bila pesem „Deklam“. Nato se je predstavil s tremi pesmimi — „Povodni mož“, „Lenora“ in „Slovo od mladosti“ — v prvih bukvah Kranjske Čbelice. V drugem zvezku le-te pa je bila objavljena Prešernova „Nova pisarija“.

Pesmi iz ljubezenske dobe, kot jih je Prešeren sam poimenoval, je največ zlagal od 1831. do 1837. leta. Med temi je tudi Sonetni venec. Ta je, kot pravijo prešernoslovci, „najveličastnejši“ spomenik ljubezni, ki jo je Prešeren čutil do Primicave Julije. Njena podoba

je ostala naslikana in ohranjena v Mestnem muzeju v Ljubljani.

Julija, rodila se je 1816, je bila ena najbogatejših dedinij v Ljubljani. Z materjo je živela po očetovi in bratovi smrti v Gledališki ulici. Z njima v hiši pa je stanovala med 1833 in 1835 letom tudi Ana Jelovškova, s katero se je Prešeren kasneje zapletel v nesrečno razmerje in ji ob rojstvu svojega drugega nezakonskega otroka napisal čudovito pesem „Nezakonska mater.“

Kdaj je France Prešeren prvič videl Julijo, si prešernoslovci niso edini. Omenjajo leta 1831 in 1833. Izpričano pa je, da je leta 1833 napisal Sonetni venec ko vezilo Juliji za god in to z akrostihom v 15. sonetu. Sonetni venec je izšel 1834. leta kot posebna priloga Ilirskemu listu in povzročil v tedanji majhni Ljubljani precej razburjenja. Pri Primicavih pa mu je nakopal jezo in sovraštvo, saj je bila Julija tedaj že na tihem zaročena z Jožefom Anzelmom plem. Scheuchstuelom, sinom Prešernovega nekdanjega uradnega predstojnika v državnem finančnem odvetstvu. Z njim se je poročila maja 1839. leta.

Ko je Malevž Langus slikal Julijin portret je v njegovo slikarsko delavnico rad zavil tudi Prešeren in občudoval nastajajočo podobo svoje ljubljene. V tem času je napisal sonet „Marsikateri romar gre v Rim, v Kompostelje“ in „Bilo je, Mojzes, tebi naročeno“. Ta

niku bo danes zvečer v novem kulturnem domu „Ivan Cankar“ v Ljubljani, kjer bodo zaslužnim slovenskim kulturnim ustvarjalcem podelili vsakoletne Prešernove nagrade za njihove dosežke na področju književnosti, likovne umetnosti in drugih področjih kulture. Kot živ del slovenskega naroda bodo tej proslavi prisostvovali tudi predstavniki naših kulturno političnih organizacij in tako ponovno izpričali našo povezanost z narodno celoto.

Slovenska prosvetna zveza je svojo Prešernovo proslavo priredila sinoči v avli slovenici, kjer je s primernim sporedom počastila slovenski kulturni praznik. Mi pa priobčamo zapis o Prešernu oz. njegovem življenju, umetniškem delu in njegovemu mestu v slovenskem slovstvu. Tozadevni sestavek povzemamo iz mesečnika „Rodna gruda“, katerega Slovenska izseljenska matica izdaja za izseljence, ki živijo v raznih deželah sveta.

prva je bila kuhinja, v največjem od treh prostorov je bila pesnikova spalnica (vsaj tedaj, ko je Prešeren zbolel). Ožja soba ob njej je bila odvetniška pisarna. V manjših dveh sobah sta prebivala Prešernova sestra Katra in pesnikov pisar Andrej Rudolf, nezakonski sin Prešernovega prijatelja Andreja Smoleta.

Prešernov muzej je bil slovesno odprt 8. februarja 1964. leta ob 115-letnici pesnikove smrti. Nekdanje gostilne v prtiliču ni več. Tu je zdaj urejen velik razstaveni prostor, v katerem se pogled vselej ustavi tudi na doprsem kipu Franceta Prešerna, ki ga je izdelal Frančišek Smerdu. Nekdanje skladišče pa je preurejeno in namenjeno literarni zgodovinski in likovni razstavi. Iz galerijskih prostorov stopimo na notranje dvorišče. Sredi lega s kamni tlakovane prostora, po katerem je pred približno 133. leti stopal Prešeren, stoji lep goški vodnjak, ki je nekdanj krasil vrt ob gradu Kieselstein.

Iz banjasto obokane veže je vhod v manjšo sobo in prvo nadstropje. V tej manjši sobi, ki je bila nekdanj delavnica, je zdaj razstavljeno gradivo, ki kaže Prešernovo delo in njegovo dobo ter dela drugih pomembnih gorenjskih mož. Na vrhu lesenih stopnic je postavljen mavčni odlitek Prešernovega doprsja (original hrani Narodni muzej v Ljubljani). Izdelal ga je leta 1895 Alojz Gangl, velja pa za eno najlepših idealiziranih upodobitev pesnika, kot je zapisala v vodniku „Prešernov muzej v Kranju“ Beba Jenčič.

Nekdanja kuhinja je zdaj del veže. Ena od sob pa „soba rokopisov in prvotiskov.“ Tu je razstavljen med drugim tudi faksimile cenzurno-liskanega rokopisa Poezij in izvod Poezij iz leta 1847. Tega je dal Prešeren v dar svojemu pisarju Primožu Šokliču. Ogledati pa si je moč tudi original in faksimile Krsta pri Savici ter faksimile pomembnejših pesmi. Razstavljeni so tudi štirje od petih zvezkov Kranjske Čbelice. In vrsta portretov. Med temi je tudi kopija Langusovega Julijinega portreta. Posebej pa velja omeniti nemara najbolj znano Prešernovo sliko, ki jo pozna sleherni šolarček. Upodobitev pesnika, delo nemškega slikarja Franca vileza Kurz zum Thurn und Goldensteina. Portret je nastal 1850. leta, original pa hrani Gorenjski muzej v Kranju.

V Kranju je Prešeren preživel tudi 1848 — revolucionarno leto. Konec julija 1848. leta je začel hudo bolehati. Od novembra tega leta je moral zaradi hude srčne vodenice ostati v postelji. Umril je 8. februarja zjutraj 1849. leta. Pokopan je bil na starem kranjskem pokopališču, ki je sedaj preurejen v Prešernov gaj. Leta 1852 so Prešernov grob prekopali, sedanji pesnikov grob pa zaznamuje neoklasiistični nagrobnik ob glavni aleji. Zanj se Prešeren prijatelji in častilci dali pobudo za zbiranje prispevkov 1849. leta.

Spomin na Prešerna pa ne zaživi le ob pogledu Prešernovega muzeja v Kranju, ter ob sprehodu skozi Prešernov gaj. Še močnejše se vsili v misli njegova podoba in trdo delo po ogledu njegove rojstne hiše v Vrbi. Pri Ribiču se je reklo tod, kjer je Prešeren zavekal na svet. Njegova zibel še stoji v „hiši“, kot rečejo na gorenjskem glavnemu bivalnemu prostoru. Pomembna elementa te notranjine pa sta, kot navaja Ivan Sedej v vodniku „Vrba“, kmečka peč, narejena po starih načrtih, in bohkov kot s klopki ob steni, mizo in hišnim oltarčkom v kolu med okni.

Poleg „hiše“ je kamra in črna kuhinja z adprtim ognjiščem kot nekdanj. Toliko tipičnih, gorenjskih, starih reči je še videti tu iz vsakdanjega življenja Prešernovih, pa tudi vrsto starejših in novejših knjižnih izdaj Prešernovih pesmi. Med temi je majhen „zaklad“ tudi faksimile rokopisa Vrbi.

Otvoritev knjižnice SPD „Vinko Poljanec“

Najlepše darilo za slovenski kulturni praznik bi lahko imenovali otvoritev knjižnice Slovenskega prosvetnega društva „Vinko Poljanec“ v Škocijanu, ki je preteklo soboto otvorilo svojo knjižnico. Temu primerna je bila tudi otvoritvena slovesnost, saj so poleg odbornikov prišli tudi društveni pevci in s pesmijo počastili ta dogodek. Predsednik Miha Kap pa je ob tej priložnosti pozdravil delegacijo KUD Solidarnost iz Kamnika in predstavnici Slovenske prosvetne zveze oziroma študijske knjižnice mag. Marijo Malle in Sonjo Ban.

Izročitev knjižnice SPD „Vinko Poljanec“ ima več globljih pomenov kot je to bilo razvidno iz govorov predstavnikov kulturnih društev in ustanov. Tako je Miha Kap kot predsednik domačega društva med drugim dejal, da so z akcijo, kot je otvoritev knjižnice dokazali, da zvezna vlada ni ravnala prav, ko

in celo upokojenci občine Kamnik in tako svojim rojakom v zamejstvu izkazali svojo naklonjenost in podporo. Tovariš Maleš pa je tudi povedal, da je akcija stekla pred več leti, da pa so ob tem nastale tudi težave, ker so knjige zaradi nezumevanja na avstrijski meji ob prvem prevozu morali peljati spet nazaj v Kamnik. Zato je tembolj bil vesel, da so knjige končno le prišle v roke tistih, katerim so bile namenjene. Končno pa je Maleš izrazil prepričanje, da bodo knjige našle pot do bralcev in da bo sodelovanje med SPD „Vinko Poljanec“ in KUD „Solidarnost“ tudi v bodoče tako intenzivno kot doslej in zaželel, da bi koroški Slovenci čim prej dosegli svoje narodnostne pravice.

V imenu Slovenske prosvetne zveze je spregovorila ravnateljica slovenske študijske knjižnice v Celovcu mag. Marija Malle in društvu

je občino Škocijan izločila iz dvojezičnega območja. Saj so z odprtjem društvene knjižnice pomnožili število slovenskih ustanov v občini in s tem ponovno ovrgli trditve, da v škocijanski občini ni Slovencev. Govornik je tudi naglasil, da bodo skupno z domačo hranilnico, ki je dala prostor za knjižnico, dnevno demonstrirali in dokazali, da z manjšinsko politiko v Avstriji nekaj ni v redu. Miha Kap je ob tej priložnosti tudi povedal, da je kraj, kjer so pred skoraj 40 leti sežgali slovenske knjige, oddaljen le nekaj nad 20 metrov in da je zdaj po tolikem času takorekoč na pepelu nekdanjih slovenskih knjig nastala nova in bogatejša knjižnica škocijanskega društva. Nato pa je vodjo delegacije iz Kamnika Janeza Maleša prosil, da svojemu namenu izroči novo knjižnico. Slednji je to storil z velikim zadovoljstvom in ponosom, saj so knjige, ki stojijo na policah zbrali delavci, otroci

„Vinko Poljanec“ k otvoritvi knjižnice čestitala in izrazila tudi zahvalo prijateljem iz Kamnika, da so podarili tako lepo število knjig pravtako pa tudi domači posojilnici, ki je dala na razpolago prostor za knjižnico. Ob tem pa je tudi naglasila, da je študijska knjižnica SPZ pripravljena pomagati tako pri urejanju knjižnice kot nabavi dopolnilnih izvodov in hkrati opozorila na potujočo knjižnico, ki društvom nudi posebne izbore čtiva. Mag. Malle je tudi spregovorila o pomenu knjige, ki ima poseben pomen za razvoj in obstoj sleherne kulture, zlasti pa za kulturo manjšinskega naroda.

Slovenskemu prosvetnemu društvu „Vinko Poljanec“ v Škocijanu k temu dosežku iskreno čestitamo, posebno pa želimo, da bi knjige, zbrane v vzorno urejeni knjižnici, našle pot do bralcev in da bi knjižničarka društva imela kar največ posla.

OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU:

Mesec slovenske knjige

Knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu se je letos odločila, da ob slovenskem kulturnem prazniku priredi MESEC SLOVENSKE KNJIGE. V ta namen je izdala poseben letak, ki je prejšnji teden kot priloga izšel v našem listu. Iz le-tega je razvidno, da ljubiteljem slovenske knjige nudi enkratno priložnost nakupa knjig po izredno nizkih cenah.

Zato še enkrat opozarjamo na to edinstveno možnost in svetujemo, da v februarju — MESECU SLOVENSKE KNJIGE — obiščete knjigarno „Naša knjiga“ v Celovcu, Paulitschgasse 5-7, kjer so knjige različne vsebine kupcem na voljo po izredno znižanih cenah, ki napram rednim cenam znašajo 20 do 50 odstotkov!

Kot so nam v knjigarni „Naša knjiga“ povedali, je prvi teden MESECA SLOVENSKE KNJIGE presegel vsa pričakovanja, saj so prodali izredno lepo število knjig po znižanih cenah, vendar pa imajo na razpolago še dovolj knjig, (nekateri sicer res le po en ali nekaj izvodov) ki so kupcem na razpolago. Zato našim bralcem svetujemo, da čim prej obiščete knjigarno ali pa v prospektu navedene knjige naročijo po telefonu ali s pismenim naročilom.

Napravite si ob slovenskem kulturnem prazniku sami sebi ali svojim prijateljem najlepše darilo s tem, da si po enkratno znižanih cenah nabavite lepe slovenske knjige.

Jubileji na Jezerskem

Ob 70-letnici prosvetnega društva Jezersko, 35-letnici prosvetnega dela Lojzeta Eržena in 20-letnici kulturnega sodelovanja s SPD „Zarja“ v Železni Kapli, je bila preteklo soboto na Jezerskem zelo obiskana gledališka predstava pod naslovom VELIKA BESEDA.

Na tej predstavi je predsednik KS Jezersko Jurij Rebolj poleg številnih gostov in kulturnih ter družbenopo-

„Zarja“ in SPD „Danica“ so izročila tudi spominska darila.

A ne le društvo Jezersko in njegov predsednik Lojze Eržen, tudi nekateri jezerski igralci so prejeli priznanja za dolgoletno odsko delovanje — Linhartove nagrade.

Jezerjani so 70-letni jubilej svojega društva počastili zelo primer- no — s „ponovitvijo“ gledališke predstave izpred 70-ih let. Pod na-

vlogo župana. V tej šaloigri za čitalniške odre namreč avtor Miroslav Vilhar — proti vsem vplivom nemškutarstva — budi tedanje narodno zavest Slovencev. Čeprav napisan pred več kot sto leti, je torej komad primeren tudi za današnji čas.

70-letno zgodovino društva je v kratkih besedah predložil tudi Jurij Rebolj. Naštel je prvotne, bivše in današnje skupine, ki so delovale in delujejo še danes v Prosvetnem društvu Jezersko. Iz njegovih besed je bilo razvidno, da so bili vse- skozi najbolj uspešni jezerski igralci. Graditev kulturnega doma Korotan in otvoritev leta 1931 je pome- nila zato poseben mejnik.

Naglasil pa je predvsem sodelo- vanje in dobrososedske odnose s Slovenskim prosvetnim društvom „Zarja“ v občini Železna Kapla in tudi nekaterimi drugimi društvi na Koroškem. Z zadovoljstvom je ugo- tovil, da je PD Jezersko edino dru- stvo v Sloveniji, ki je na predlog „Zarje“ prejelo Drabosnjakovo priznanje Slovenske prosvetne zveze iz Celovca. Kot pobudnik in nosilec tega pionirskega koraka, ki se je na kulturnem področju storil čez državno mejo na Jezerskem pred 20-imi leti, to priznanje tudi najbolj zasluži. Danes je mnogo vsako- vrstnih oblik sodelovanja med dru- stvi in institucijami v Sloveniji in na Koroškem. In čeprav izmenjava in sodelovanje tudi med Zarjo in Je- zerskim, oz. občinama Železno Ka- plo in Kranjem ni bila v vseh fazah enako intenzivna, je prav danes že- lja vseh prizadetih, da ostane in postane 20 let stara vez še moč- nejša in trajna.

Zato so se društveniki po slav- nosti tudi že dogovarjali o nasled- njem gostovanju Jezerjanov. Sicer termin še ni določen, vendar bodo Jezerjani tudi v Železno Kaplo kmalu prinesli svojo VELIKO BE- SEDO.

Miha Traunik

litičnih delavcev občine Kranj, po- zdravil tudi predstavnike koroških Slovencev: tako sekretarja ZSO Fe- liksa Wieserja, predsednika Zveze koroških partizanov Wutte Janeza- Luca, predsednika SPZ Valentina Polanška in tajnika SPZ Francija Sadoljška, predsednika SPD „Zarja“ Petra Kuharja in tajnika SPD „Zar- ja“ Miha Traunika, zastopnika SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni Jan- ka Polzerja ter podžupana sosednje občine Železna Kapla/Bela Mihija Kuharja. Koroški gostje so izrekli najboljše čestitke k dvojnemu oz. trojnemu jubileju in naglasili za- dovoljstvo nad plodnim sodelova- njem. Občina Železna Kapla/Bela, Slovenska prosvetna zveza, SPD

slovom VELIKA BESEDA so se na- cdru vrstile krajše in daljše pro- gramske točke, kot pesmi, pozdravi- ni govor, veseloigra s petjem BOB IZ KRANJA, deklamaciji VRŠAC in SLOVENKA, izvirna šaloigra DE- TELJA, ter šaloigra v dveh delih ŽUPAN. V oddihu in v spremljavo pevskim točkam je igral glasovir. Spored je zrežiral Tine Varl. Gle- danci — predvsem mlajši — so v predstavi lahko spoznali, kako je društvo delovalo v prvih letih ob- stoja. Starodavne noše so ta pri- kaz seveda ojačile. Vsebinska prika- zanega in prizadevnost oz. uspeh akterjev je zapustila zelo dober vtis. To velja še posebej za znanega igralca Lojzeta Eržena in njegovo

Umrli je Valentin Kapus

venska pesem v Bilčovsu danes še vedno živo prisotna. Kruta smrt je Valentina Kapusa mnogo prerano iz- trgala iz našega narodnega življenja in tako prizadejala ne samo pokojni- kovi družini, temveč tudi našemu na- rodnemu življenju zlasti v Bilčovsu težek udarec, katerega bo le težko premostiti.

Na bilčovskem pokopališču se je zbrala velika množica ljudi iz vseh naših dolin in se v tihi žalosti poslo- vila od tega zaslužnega in prizadev- nega prosvetaša, ki je užival velik ugled in spoštovanje, kar je prepričlj- ivo dokazala velika množica pogreb- cev.

Ob odprtem grobu se je od poko- jnega Valentina Kapusa v imenu SPD „Bilka“, v imenu pevcev mešanega in moškega zbora SPD „Bilka“ ter v imenu cerkvenega zbora, poslovil predsednik SPD „Bilke“ Gašper Ogris-Martič. Ob tej priložnosti se mu je iskreno zahvalil za požrtvoval- no delo tako na področju društve- nega kot tudi cerkvenega petja. V imenu Slovenske prosvetne zveze — Kapus je bil član odbora zborskega SPZ — pa se je za vestno izvršeno in bogato delo na pevskega področju zahvalil predsednik SPZ Valentin Po- lanšek. Roke Kapusovega očeta so sicer omahnile, a njegovo delo in njegova prizadevnost naj živi v nas- dalje, so bile med drugim Polanškove besede, ki so se močno vtisnile v srca žalujočih, zlasti pevcev, ki so zgubili svojega draga dirigenta. V slovo so mu pevci SPD „Bilka“ zapeli v srce segajoče in tako dali žalostnemu po- grebnemu obredu še turobnejše obe- ležje.

Slovenska prosvetna zveza je na- mesto venca — to je bila tudi želja rajnega Kapusa, da bi namesto ven- cev darovali za dobrodelne namene — dala dijaškemu domu Slovenskega šolskega društva ustrezen znesek.

Pokojnega Valentina Kapusa bomo ohranili v častnem spominu, svojem ob težki izgubi izrekamo naše globo- ko sožalje.

Galicija

V nedeljo 25. januarja je Jožef Mo- char pd. Furažov atej praznoval svojo 80-letnico. Na praznovanje so povabili svoje najožje sorodnike, da se skupno poveselijo ob tem visokem jubileju. Tu- di župan Jožef Wutte v imenu obče- ne prinesel darilno košaro. Prijetno smo se zabavali in peli, tako da se je vsem dopadlo.

Furažev atej se je rodil v šentviški fari pri pd. Moharju v Nagelčah. Leta 1933 se je poročil z Marijo Kumer v Encelni vasi. Rodili so se jima trije otroci, Mici, Joži in Rozi. V vojni je mo- ral veliko pretrpeti, saj je bil štiril leta vojak in nato še štiril leta v ruskem ujetništvu. Tam je težko zbolel. Ker je znal slovensko, se je lažje pomenil z rusko zdravnico, ki je zato še posebno skrbela zanj, da je hitreje ozdravel ter da se je mogel še z zadnjim transpor- tom odpeljati domov.

Ko se je Jožef Mochar doma spet po- šteno opomogel, je prijel za delo in najprej postavil novo hišo, nekaj let navrh pa še nov hlev. Hvala bogu je naš jubilar danes zdrav, tako da še rad dela v hlevu in na polju.

Furažovemu atiju želimo predvsem zdravja in še mnogo let v krogu svoje družine.

OKRAJNA
PISARNA
PLIBERK

10. februarja 1981
dipl. inž. Feliks Wieser

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na 12. smučarske tekme

v nedeljo 8. februarja 1981 pri Mozganu v Lepeni s štartom ob 10. uri. Od 8. do 9. ure razdelitev štartnik števil.

Tekmuje se v sledečih skupinah

1. šolarji (do 68. letnika)	Skupine za goste
2. mladinci (od 67.—64. letnika)	1. mladinci do 64. letnika
3. moški (od 63.—51. letnika)	2. moški (letnik 63 in starejši)
4. seniorji (od 50. leta starosti naprej)	3. ženske
5. ženske	

Razdelitev nagrad bo po končani tekmi v gostilni Rastočnik.

Tekmuje se na lastno odgovornost!

Avtomobilisti naj vzamejo s seboj snežne verige!

Pridno se pripravljajo

Tako se škofiški igralci Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ vneto va- dijo za igro, ki jo bodo po daljšem pemu predstavili koncem prihodnjega tedna v dvorani pri Schütz v Škofičah.

Dobrla vas - občni zbor SPD Srce

28. januarja so dobrolski prosveta- taši Slovenskega prosvetnega dru- stva „Srce“ imeli svoj redni občni zbor, na katerem so naredili obra- čun svoje kulturnoprosvetne dejav- nosti. Tako je mešani pevski zbor v letu 1979 nastopil 13 krat, v letu 1980 pa 26 krat. Nastopal je tudi v Gorici v Italiji, na Dunaju, v Slove- niji in seveda doma. Ti številni na- stopi pevcev so razveseljiv pojav, ki ga pripisujejo dirigentu Albinu Kraincu, ki ni samo odličen diri- gent, temveč tudi izredno priljub- ljen med našimi pevci. V našem društvu deluje tudi uspešno mla- dinska folklorna skupina, manj uspešen pa je dramski odsek, kar pa ni rečeno, da bo ostalo pri tem.

Kot zelo razveseljivo akcijo vse- kakor smatramo, da je občina Do- brla vas povabila naše pevce, da sodelujejo na prireditvi „Dneva sta- riha“. To je bila lepa gesta, ki jo znamo ceniti. Prvič smo nastopili na javni prireditvi, ki jo je orga- nizirala lokalna Raiffeisenkasse in zapeeli nekaj slovenskih pesmi.

OBVESTILO

Slovenska športna zveza sporoča, da bo na Trnovski maraton, v nedeljo 8. 2. 1981 vozil avtobus ob 5. uri zjutraj iz- pred gostilne Pušnik v Ločah in ob 5.45 uri iz Kožentavre (gostilne Mleischnig). Udeležence prosimo, da so točni.

Longo Mai vabi na OTVORITEV PREDILNICE „LOBNIK“ v soboto 7. februarja 1981 ob 15. uri

Odrska prireditev SPD „Rož“, v Šentjakobu v R.

Dramska skupina Slovenskega prosvetnega društva „Rož“ v Šentjakobu v Rožu je v nedeljo priredila komedijo V. Skvarkina „Tuje dete“, ki je odlično uspela in bila tudi temu primerno nagradjena. Za igro je bilo veliko zanimanje, kar je prepričljivo pokazala udeležba, saj je bila farna dvorana polna navdu- ženih gledalcev. Da imajo v Šentjakobu dober igralski material, ni kaj no- vega. No in tako je po krajšem presledu spel nastala nova igra, ki jo je kol- po navadi zrežiral magister Peter Sticke. Šentjakobskim igralcem želimo z igro „Tuje dete“ mnogo uspeha tudi na drugih odrih. Ker so jo odlično odigrali, bo povpraševanje po njej gotovo veliko.

Obširen načrt prireditvev ZSO in vključenih organizacij

Konec januarja sta Zveza slovenskih organizacij in Slovenska prosvetna zveza predložili načrt za prireditve v letu 1981. To se je zgodilo na osnovi pobude, ki sta jo imenovani zvezi dali svojim vključenim organizacijam ter včlanjenim društvom. Tako je pred nami obširen načrt prireditvev, ki jih ZSO, n'ene vključene organizacije oziroma krajevna prosvetna društva nameravajo izvesti v tekočem letu.

O načrtu prireditvev, ki se pričelja z mesecem februarjem sta tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in tajnik SPZ Franci Sadošek povedala, da sta organizaciji konec lanskega leta na krajevna društva naslovili pismo v katerem jih pozivata, da centrali javijo termine in naslove prireditvev, ki jih nameravajo izvesti v letu 1981. Tozadevno je tajnik ZSO meni, da je akcija pomembna zaradi tega, ker je dolgoročno načrt lažje izvedljiv kakor kratkoročno načrtovane prireditve pri čemer šestkrat pride do nepotrebnih križanj terminov. Dipl. inž. Wieser je tudi dejal, da bi bil že lep napredek, če bi prireditve načrtovali vsaj pol leta vnaprej. Izrazil pa je svoje zadovoljstvo nad tem, da je v načrtu predvidenih okoli sto terminsko določenih oz. načrtovanih prireditvev, kar je za začetek lep uspeh, čeprav se zaveda, da letošnji načrt še ne zajema vseh prireditvev. Wieser pa je tudi mnenja, da so letni načrti prireditvev

zlasti za krajevna društva pomembni, ker jih bodo tako morali upoštevati tudi občinski prireditveni kolektori, društva pa bodo na osnovi svojih načrtov lahko zahtevala primerne finančne podpore. Prireditveni načrti pa so koristni tudi za obiskovalce prireditvev, posebno pa za javna občila, ker bodo tako lahko načrtovala obiske svojih dopisnikov na pomembnih prireditvah. Ob tem je tajnik ZSO tudi omenil, da je tudi KKZ poslala ZSO in SPZ svoj načrt in tozadevno ugotavlja, da bi tudi osrednje organizacije morale svoje prireditve vsklajati, pri čemer je obžaloval, da KKZ pri sestavi svojega prireditvenega koledarja ni iskala interesa o skupnem načrtu prireditvev.

Tajnik SPZ Franci Sadošek je potrdil, da koledar ne vsebuje vseh centralnih prireditvev SPZ pri čemer je omenil, da v slednjem ni zajeto gostovanje Opere ali SNG iz Ljubljane, gledališke predstave SPZ na prostem in gostovanja kulturne sku-

pine SPZ v Sloveniji. Med večjimi prireditvami pa je Sadošek podčrtal pevsko srečanje Od Pliberka do Traberka, koncert ansambla Bratov Avsenik v Celovcu in v Beljaku, osrednjo prireditvev v počastitev zmage nad fašizmom in obletnice dneva vstaje slovenskega naroda, posebno pa je opozoril na prireditve novega značaja in sicer Pokaži kaj znaš, na kateri bo mladina imela priložnost predstaviti svoje kulturne dosežke.

Šentprimož

V novem kulturnem domu Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ v Šentprimožu je vedno živahno. Trenutno so tam plesne vaje, ki jih vodi Kristof Gregi, organizator te kulturno-družabne akcije pa je krajevni odbor Zveze slovenske mladine v Škocijanu. Kar 20 parov plesalcev je v dobrih rokah priznanega plesnega učitelja, ki jih uči, da bodo plesalci sodobnega formata.

Pa tudi ženske se v tem zimskem času, ko imajo nekoliko več časa, športno udejstvujejo oziroma se zdravstveno čvrstijo s telovadnimi vajami, ki jih ima učiteljica Valentinitsch iz Bilčova. 45 žensk prihaja redno na telovadne vaje, ki jih zelo radi obiskujejo in tako premagujejo zimski čas, da bodo lažje premagovale spomladansko utrujenost, ki je posledica „lenarjenja“ v zimskem času. Organizator tega telovadnega tečaja naših de-

Slovenski športni klub Obir vabi na

III. MEDNARODNO TEKMO v smučarskih skokih

v nedeljo 15. februarja 1981 s pričetkom ob 13. uri pri Polderšniku na Obirskem.

Prisrčno vabljeni!

klet je SPD „Danica“, ki se zelo prizadeva, da bodo njena dekleta v bližajoči se prosvetni sezoni fizično in kulturno prožna, po znanem načelu, da je v zdravem telesu zdrav duh.

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

- Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1981/82 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 9. do 27. 2. 1981, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
- Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1980/81 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.
- Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bi morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi polovici junija 1981. Sprejemni izpiti bodo v sredo 8. julija 1981.
- Konec maja 1981 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učenca, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
- Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
- Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem. Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pisмено na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Ebentaler Straße 14, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAVNATELJ:
dr. Reginald Vospernik I. r.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah vabi na

DRUŽABNI VEČER

[Srečanje Loče—Kranjska gora] v soboto 7. februarja 1981 ob 19.30 uri pri Pušniku v Ločah.

Nastopajo: moški pevski zbor „Marjan Vodopivec“ iz Kranjske gore ter moški pevski zbor in tamburaši iz Loč

Po kulturni prireditvi je pustna veselica.

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabi na

skioptično predavanje „RUSIJA IN SREDNJA AZIJA“

v petek 20. februarja 1981 ob 19.30 uri v društveni sobi (Dollichgasse) v Borovljah.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ Škofiče vabi na

KULTURNO PRIREDITEV S PLESOM

v soboto 14. februarja 1981 ob 19.30 uri pri Schützu v Škofičah.

Nastopajo domači mešani

pevski zbor, oktet, otroški pevski zbor ljudske šole, dramska skupina ter tamburaši iz Hodiš

Za ples bo igral znani

„Dobrač kvintet“

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah vabi na

PLES

v soboto 7. februarja 1981 s pričetkom ob 19. uri pri Adamu v Svečah.

Igra priljubljeni „vižar“ Franci Mejovšek

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na igro

PRIZORI IZ NEMŠKIH NOČI

v soboto 7. februarja 1981 ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Gostuje: Klub slovenskih študentov iz Dunaja

Jezikovni tečaj:

SLOVENŠČINA ZA UPORABO NA URADIH

Prireditelj: Katoliška prosveta in Krščanska kulturna zveza v Celovcu

Kraj: strokovna šola za ženske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu

Čas: v soboto, 7. 2. 1981 od 14. do 18. ure in v soboto 14. 2. 1981 od 14. do 18. ure

Vodi: dr. Pavel Apovnik

OBVESTILO

Pisarna Zveze koroških partizanov v Celovcu se je preselila iz Spitalgasse 12 v Gasometergasse 10/I. Pisarna bo začasno odprta vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 12. ure.

Odbor

Zveze koroških partizanov

Valentin Polanšek

68

BRATOVSKA JESEN

II. del

Tako se je izpovedoval eden Bedjavčevih napram Matevžu v Vovkovi gostilni. Iz kroga teh fantov je večkrat završalo, kar je podpihivalo nekaj primitivni lokalni patriotizem: da so gotovi Meddollojčani zafrkavali ojštrovske fante.

Tako se je tudi dogodilo, da je neznan storilec porezal vse usnjene dele konjskih vpreg pri Vovkovih in povzročil velikansko škodo najemniku vozniaku.

Izzivanja tisti dan v Vovkovi gostilni ni hotelo in ni hotelo biti konec. Ostrovcani so bili samo trije. Med njimi Matevž. Pa nekaj njegovih bratrancev, ki jih je imel po vsej meddollojski grapi več kot deset.

Bedjavčevi so postajali sčasoma neznosni. Gostilničarka, ki tako ni marala nevljudnega nastopanja najstarejšega Bedjavca, je odločila, da se mu ne daje več pijače. To pa ga je šele raznetilo, da je začel vpiti in razgrajati. A ne proti gostilničarki, marveč proti Ojštrovcanom.

Bil je že večer. Zunaj je dolgo čakal nenavadno podivjan človek. Ko je Matevž zunaj, ga v temi napade. Preden se napadeni ubrani, mu že zaskeli nož med rebri.

Kaj takega se še ni dogajalo v tej gostilni.

Zdaj je Matevž šele spoznal podlost človekove narave. Vovkov napad je prišel pred sodišče. In kaj je doživel? Storilec, ki ga je v temi točno prepoznal, je s pričami dokazal, kje je ob tistem času bil. Pa je imel.

Sodnik mu reče:

„Lahko prisežete, kar trdite, da ste storilca točno poznali?“

Matevž se je čudil sam pri sebi: A tako je zgrajena takozvana resnica na svetu, da moraš zaprisegati ...

„Zaprisežem!“

Sodnik je vprašal osumljenega:

„Lahko prisežete, kar doslej s pričami trdite?“

Obdolženi brez nadaljnega odvrne:

„Prisežem!“

O tem, kako se je na sodnji izteklo, Matevž nikdar ni govoril z drugimi. Zadostovalo mu je spoznanja, da on, Matevž, Zoranov sin, živi v nekem neresničnem svetu, ki se ne ujema s to prekleto zlaganostjo, ki je resnično okoli njega. Tako je po tistem začel primerjati odločilne dogodke v svojem življenju, pa je prišel do ugotovitve, da je vse drugače prišlo kot je pričakoval. Da je vsaka želja zgolj samoprevara. Sanjarjenje za pastirje in bedake!

Ob tem mrcvarjenju lastne vesti je prišel tudi na London ...

V Lonkinem življenju se je medtem veliko spremenilo. Gospodarska plat njenega posestniškega življenja s svojim stricem—možem se je uspešno stopnjevala. Posest zunaj za Ojštrovino sta zamenjala z veliko večjim grunтом v Podpečju. Nekaj denarja sta dodala. Čebelar je bil vidno denaren, bil je priden kot čebelica. Čebelic pa je imel lepo število panjev. In vedno je dobro odrezal. Čebelar je znal. Tudi otrok se je nekaj nabralo.

Lonki se je zahotelo po goratih domačih krajih. Predvsem pa po izgubljenem svetu, ki ga je zanjo predstavljal Matevž. Zato mu je ob prvem srečanju priznala, kakor da sta se pravkar ljubila:

„Vse je prišlo drugače in je brez pomena zame. Samo ti si mi še ostal. Tebe nikdar ne izpustim. Samo tebe ljubim!“

Matevž je bil natrpan samogneva, da je sploh kdaj verjel človeku, da je sploh kdaj verjel tudi njej. Zato je pikro izgovoril, kakor da ima v temi pred sabo zahrbtnega napadca, ki ga bo z nožem ... in potem hotel zaprisegati ...

„Ljudje me bodo spravili ali v smrt ali v norišnico!“

„Tudi jaz trpim in bi lahko tako rekla, če tebe ne bi imela!“

„Mene?“

„Da, tebe, takega, kakršen si. Tebe, ki sem te enkrat celo skušala spraviti iz sebe. Bila sem toliko zaverovana vase in v premoženje in ne vem v kaj. Pa ni šlo. Če sem te že podnevi izgnala iz zavesti, si prišel ponoči v sanjah k meni, kjer te nisem mogla pregnati.“

„Sanja lahko človek ...“

„Ne, sanj ne more določiti naša volja, tudi naša pamet ne. Sanje imajo svojo moč! Sanje so skrivališče naše duše ...“

„Sanje so sanje ... in z njimi se ne da živeti ...“

„Brez duše se ne da živeti! Duša pa je namenjena za srečo.“

„Za srečo? ... Ne vem, kaj je sreča ...“

Potem se mu je vsa izpovedala, kako se je razvil zakon s stricem, da je samo nekako gospodarsko razmerje, kjer sta oba uklenjena v vsakodnevno delo, delo in spet delo, da se premoženje obdrži, pa ne samo to, da se posest veča, krepi, da se bogastvo veča in veča.

„Vsi moramo delati. In tudi delamo. Vsi. Od najstarejšega sina do najmlajšega. Vsi vidimo delo. Ga opravljamo. Se ženemo za delom. Nikdar pa ne sprašujemo, kaj imamo od dela. Nihče se tudi ne sprašuje, kaj nam je delo. Nihče ne izgovarja besede o sreči in ljubezni in krasnem življenju! Imamo se radi. Vsi imamo vse radi. Imamo se tudi med sabo radi. Imamo radi delo in svinje in ovce in živino in seno in hišo in orodje in če-

Kristina se je zaljubila v Janeza, najbolj čednega moškega v svoji klapci. Videti je bilo, ko da ji vrača čustva: ni bilo dneva, ko zvečer ne bi bila domenjena. Šla sta v kino, na večerjo ali samo na sprehod. Za konec tedna sta se odpeljala kopat, ali pa sta šla k Janezovemu prijatelju, ki prebiva na stari kmetiji.

Prijateljice so bile vesele — Kristina je bila videti tako srečna. Toda čez šest, sedem tednov so pri njej nenadoma opazile spremembo. Preveč je tuhtala...

Janez je bil v petek namreč kratkih besed, ko

Težave življenja v dvoje

ga je Kristina vprašala, kakšne načrte ima za konec tedna. "Tokrat se peljem sam na kmetijo," je suho odvrnil. "Adijo!" In je položil slušalko.

To je bila mrzla prha za Kristino. Sledil je brezupen konec tedna — kakor deževje po lepih dnevih. Kristina je bila žalostna, razočarana, besna. Zakaj hoče biti nenadoma sam, zakaj se je pognil nazaj! Nobenega odgovora ni našla.

Psihologi pa vedo: Janezovo vedenje sploh ni tako nenavadno. Skoraj vsaka ženska je že doživela tako mrzlo prho s kakim moškim. Najprej obojestransko plamenijo čustva, nato jim ljubljeni moški zapre vrata. Ima veliko manj časa zanj. Ali pa se sploh ne prikaže več.

Ce se kateri to pripeti in jo boli srce, naj se nikar ne trapi z mislijo: le kaj sem narobe naredila?

Bolje je preudariti: Kaj se utegne dogajati zdaj v tem moškem? Saj večinoma ne užali ženske zaradi razočaranja ali čiste zlobe. Prej zato, ker si sam s seboj ne more priti na čisto.

Pogosto sploh ne more drugače — strah ga je. Da, iz strahu pred čustvi, ki jih goji ženska do njega — ali pred tem, da se bo moral z žensko nemara še poročiti. Psihologi imenujejo to "strah pred poroko". Ta strah ima lahko različne vzroke. Na primer:

- Izguba samostojnosti. Mladi moški se pogosto neugodno počutijo, če morajo nenadoma reči "midva", namesto "jaz", kakor poprej. Se vedno iščejo samega sebe, gradijo svojo osebnost. Bojijo se tudi, da se bodo izgubili v ljubezni do ženske. (Morda se celo prijatelji norčujejo iz njihove "ujetosti")
- Odgovornost. Čisto brezskrbna je ljubezen zares samo na začetku. Kmalu se brezskrbnosti pridruži odgovornost in dolžnosti. Moški to čuti in se — umaknejo.

- Omejitve svobode. Njegovi prijatelji, njegov poklic, njegovi interesi mu zelo veliko pomenijo. Mogoče tudi možnost, da spozna še druge ženske. Zboji se, da bi mu stalna prijateljica okrnila to svobodo.

- Navezanost na mater. Moški, ki so močno navezani na svojo mater, se pogosto zelo težko navežejo na drugo žensko.

- Slabe izkušnje. Moški, ki je bil že kdaj razočaran v ljubezni, se zlepa ne spusti v novo razmerje. Misli si: zapustil te bom, preden ti zapustiš mene.

Kakorkoli se že s tem moškim dogaja, kljub vsemu še ni vsega konec, če se za nekaj časa umakne. Poskusite se z njim o tem pogovoriti. Vendar ne očitajoče, na primer: "Saj ne moreš kar tako pozabiti, kako zelo si bil spočetka zaljubljen vame!"

Seveda mu lahko pokažete, kako ga imate radi. Vendar: dajte mu tudi vedeti, da se ga ne oklepate. In da ga imate radi tudi, če ni kar naprej z vami.

Vsak prehlad še ni gripa

Čeprav je medicina v zadnjih letih napredovala, pravega zdravila za gripo še ni. Tistim, ki zbolijo, zdravniki svetujejo, naj za nekaj dni ležejo. Kdor se gre junaka in gripo prestopa stoji, najbolj škoduje sam sebi, ker si lahko zaradi neopornega organizma med boleznijo nakopiči še kakšno drugo bolezen. Škoduje pa tudi okolici, ker prenaša viruse in okužuje ljudi, s katerimi prihaja v stik. Bolečine, ki ponavadi spremljajo gripo, si lahko lajšate z aspirinom. Jemljite pa tudi veliko C vitamina in pijte čaje, bogate z vitaminom C.

Vsak prehlad pa seveda ni gripa, zato teh dveh boleznih zimskih dni nikakor ne gre mešati v en koš. Prehlad je samo reakcija organizma, predvsem sluznice v zgornjih dihalih, na škodljive vremenske vplive, največkrat na temperaturne razlike. Če je telo neoporno, mraz najprej škoduje sluznici nosu, na oči, v žrelu, bronhih. Sluznica oteče, v grlu pa se začne nabirati sluz. V njej so tudi bolezenske klice, ki se hitro razmnožujejo. Ponavadi prehlad spremlja tudi malo povišana telesna temperatura.

Če vas ob teh prehladnih težavah boli v sklepih, če se telesna temperatura zviša precej

nad 38 stopinj Celzija, če postaja kašelj mučen in če se izloča iz grla še več sluzi kot prej, se vas je lotila gripa.

Gripo povzročajo virusi, zanje je značilno, da se zelo hitro širi. Virus gripe izloča antigen, strupeno snov, ki prodre globoko v celice človekovega organizma. Telo se upira, in to tako, da ustvarja protistrupe.

Virusi gripe vsebujejo mnogo antigenov, vendar se njihova moč nenehno spreminja. Zato tudi nimamo enega samega cepiva zoper vse antigene gripe. Če namreč kak virus nenadoma spremeni svoje antigene, nastane nova vrsta virusa, nova vrsta gripe. To se ponavadi zgodi vsakih deset, petnajst let. In naslednjo spremembo antigenov v virusih gripe, se pravi novo obliko gripe, pričakujejo v obdobju do leta 1982.

Gripa se lahko upirate samo z odpornostjo. Se pravi, da si morate krepiti telo že tedaj, ko gripa še ni na pohodu. Cimveč se gibljite na svežem zraku in jejte čimbolj vitaminsko hrano.

Mnogi trdijo, da se lahko ubranite gripe, če jeste veliko česna — le-ta uničuje bakterije v telesu. Kot pri vseh prehladnih obolenjih je tudi zoper gripo dobro, če vsak dan pijete korenjev sirup. Pripravite ga tako, da korenje čimbolj na drobno naribate in izcedite sok. Sok prilijete prežganemu sladkorju in potem vse skupaj kuhate še toliko časa, da dobite gost sirup. Sirup jemljete po žličkah.

Zoper bronhitisa, pljučnico, nahod, astmo in tudi zoper gripo, seveda še preden zbolite, pomaga tudi čaj iz bezgovih cvetov. Dve žlici drobno zrezane zeli prelijte s četrto litra vrele vode in pustite stati deset minut. Vsak dan spijte do pet skodelic čaja.

Od nekdanj je med ljudmi veljalo, da so zdravilo zoper gripo brinove jagode, nekaj tednov namočene v žganju. To "pijačo" pijemo po požirkih za zdravje.

Drobni nasveti

- Limonin sok konzerviramo tako, da iztisnemo nekaj limon na pol kilograma sladkorja, počakamo, da sladkor popije sok in ga potem damo v steklen kozarec. Ko bi radi popili limonado, vzamemo dve ali tri žlice tega sladkorja in čezenj polijemo hladno ali toplo vodo.

- Papir zalepimo brez truda na porcelan ali steklo, če ga premažemo z nekuhanim hladnim mlekom.

- Če hočete zaščititi slike pred prahom in pajčevinami, nalepite zadaj okrog okvira zaščitni trak, kakršnega uporabljamo pri vratih in oknih.

- Madeže na ognja varnem steklu in porcelanu očistimo z nekaj kapljicami solne kisline v vodi.

- Red v omari in povsod nam pomaga v današnjem tempu življenja, ko nam je vsaka minuta dragocena, da vse hitro najdemo. Zato spravljamo vedno vse stvari na pravo mesto.

- Lesen pod bo čist in svetel, če ga včasih zbršimo s krpo, namočeno v bencinu.

Njegovo ravnanje po teh besedah bo pokazalo, kaj misli. Če vas ima rad, bo tega vesel. Zakaj s svojo samozvestjo mu pomagata, da premaga svoj strah, ki ga stiska za vrat. Posledica: prijateljstvo se nadaljuje. Le drugače kakor doslej.

Pri takem pogovoru pa morate vzeti v zakup tudi razočaranje. Mogoče vam zabrusi, da se je pač zmotil in ne čuti ničesar več do vas.

Imeli morate dovolj poguma, da sprejmete to bridko resnico.

Kako presajamo lončnice

Spomladi pregledamo sobne rastline, in če je potrebno, jih presadimo v novo zemljo in v večji lonček. Ni treba presajati lončnic vsako leto.

Če rastline redno zalivamo in gnojimo, bo dovolj, da jih presadimo le vsako drugo ali vsako tretje leto. Čim starejša je lončnica, tem redkeje jo presajamo. Izjema pa so rastline, pri katerih je zemlja že skoraj izginila in kjer silijo korenine iz lončka na plan. Kako presajamo? Z razkrcenimi prsti ene roke primemo rastlino tik nad zemljo, z drugo roko pa obrnemo lonček.

Korenine, ki jih zvrmemo iz lončka, pokažejo, ali je rastlina zdrava ali ne. Temno-rjave korenine so nagnite, s škarkami jih odstrižemo. Če so korenine zelo goste, s škarkami zarežemo v kepo korenin lijakasto odprtino, od spodaj navzgor. S koreninami rahlo udarimo ob razgrnjen časopis, da otresemo odvečno zemljo (a ne vse). Zemljo pa povsem odstranimo z zgornje strani.

Novi lonček naj bo le malo večji od prejšnjega. Preden posadimo rastlino vanj, ga 24 ur namakamo v vodi, da ne bo glina kasneje odzela vode rastlini. Na luknjo na nu položimo glinasto črepinjo, nanjo natresemo nekaj sveže zemlje. Z eno roko podrdimo rastlino, da prosto visi v lončku, z drugo roko zasipamo prazni prostor med koreninami in lončkom s svežo zemljo. Dobro potlačimo.

Rastlina bo trdnje posajena, če bomo z lončkom potrkali ob papir, da se bo zemlja usedla in zapolnila vse prostore med koreninami. Na vrhu mora biti med zemljo in robom lončka toliko prostora, da pri zalivanju voda ne bo takoj odtekala. Lonček postavimo spet na prejšnje mesto. Rastlina ne sme biti izpostavljena neposrednim sončnim žarkom. Nekaj tednov je ne gnojimo. Potrebuje čas, da si po presajanju opomore.

bele in dninarje in sosedo in sebe... Vse imamo radi. Samo radi. Da bi kaj tudi ljubili? Ne vem."

"Svojce imaš in svojo posest. Bogata si, če imaš vse to rada. Jaz imam samo samega sebe in..."

"Pa mene imaš tudi! Mene na tak čuden način, česar ne bi mogel noben drug človek razumeti. A kaj naj razumejo ljudje? Ljudje so si med sabo živali. Edina ljubezen jih more tega rešiti. Da postanejo ljudje. Da vedo, kaj je srečna duša!"

Čebelar in Matevž sta se dobila na samem na podpeškem skednju. Beseda je iskala izzivanje, sprostitev nečesa, kar se je nabralo v dolgih desetletjih. Čebelar je bil po naravi krotek človek. To je bilo znano med ljudmi. Le Lonka je trdila drugače, da jo je tudi napustil.

Zdaj ga je zgrabil Matevž. Čebelar, četudi za deset let starejši od napadalca, ni bil iz voska. Branil se je, krotil je jezo človeka, o katerem je hotel kdaj slutiti, da bo z njim napravil obračun. A Matevževi prijemi so bili ne samo drvarjevi, bili so sproženi iz globin, ki izklopijo razsodnost. Grabil ga je. Čebelar se je izvijal, ga krotil, mu pametno, spravljivo prigovarjal, naj neha z nemogočim početjem. Potem je začel Matevž sekati. Tolkel je človeka. Prvič v življenju je tolkel človeka.

V pretepaču je zavrelo toliko nabranega srda, da ga je sekal zaradi tolikih pregreh. Da, pregrehe so se mu zdele, da je ta človek zapeljal zlatolasko Tončko, da je zapeljal rjavolasko Gelco, da mu je pod nosom zapeljal Lonko, svojo lastno nečakinjo in jo spravil v nemogoč zakon. Sekal je za vsa ponižanja razočaranih dveh lepotic. Sekal ga je tudi zaradi Lonke. Predvsem zaradi Lonke.

Vrgel ga je na skedenjski pod in ga grčal in kričal nad njim, kot da je ugonobil tisto življenjsko zver, ki mu je požrla vse.

Potem je začel čebelar grčati:

"Si... ob pamet... me boš... zagrčal... Pamet... imej!"

Matevž pa ga je stiskal in terjal:

"Mi boš dal Lonko? Mi jo boš dal?"

Na pol zadavljen človek na tleh je obljubljal.

Tedajci je slučajno prišel Drejc, Podlesnikov drugi brat. Priča je bil groznemu početju. Priskočil je na pomoč in rešil strica — svaka.

Matevž je popustil. Obstali so zaprepaščeni. Vsi trije so vedeli, da to ostane med njimi. Ostalo je tajno za sosedo in okoličane.

Ne pa novo dejstvo, da se je Matevž pogosteje pojavljal na Lonkinem domu. Zdaj je začel učiti na harmoniko njenega najstarejšega sina, ki mu je bilo čez deset let. Vsa družina se je navadila, da je tako, kakor je in o Matevžu so vsi radi govorili.

Čebelar je živel dalje svoje še bolj vaze zaprto življenje: Vestno je delal, skrbel za svojce, molil in molil. Zdaj dodatno tudi še sam zase. Družinske molitve se je držal še od prej. Zdaj je vse v njem dobivalo nove obrise. Morda se je tudi spraševal, čemu življenje? Kar ga je še vedno upokončilo, je bila odprtost do otrok. Zdaj jim je skušal postajati še boljši. Edina last, ki jo imam in ki gre res do srca, so prav otroci... Morda je taval okoli tega spoznavanja?

Z Matevžem sta imela vnaprej čisto normalne odnose. Vsak je vedel, kaj hoče drugi.

Med Lonko in Matevžem ni več stal kot zapreka zakonec stric. Vdal se je. Vdal se je usodi. Vdal se je spoznanju, da vse skupaj ne pomaga, ljubezen je nekaj drugega, kar je menil on... Ali so ga obdajale take misli? Na zunaj ni bilo kaj zaslediti.

Samo takrat, kadar se je naključno srečal kje z Gelco,

se je Čebelar prebudil iz svojega nedoločljivega stanja.

"Slišim, da je Zdravko zelo priden v šoli. Sam župnik so omenili, da bi ga dali v šole..."

Mati Gelca je dobila spet tisti mili glas. Nekaj je odgovarjala. Mislila pa je, kaj neki je Čebelar tako spremljen.

"Naj bo duhovnik, da bo vsaj za očeta žebrell!"

Mati Gelca bi skorajda rekla: Za očeta, ki ga je tako nezvesto spravil na svet! Zakaj naj bi otrok popravljal tisto, kar je zagrešil oče?

"Kakor bo bog dal!" se je izmotavala iz duševne zadrege.

Čebelar ji je ponudil večji denar:

"Kupi mi kaj za šolo!"

Da, za sina je vzela nepričakovani denar.

Gelca se je večkrat srečavala tudi z Matevžem. On ji je bil vselej blizu. Zdaj ni vedela, kaj je z njim. Delal je vtis, da ji hoče nekaj zaupati, pa mu ne gre iz ust.

"Menda se tvoj Zdravko zanima za harmoniko. Je kaj omenil o tem? Ti je znano?"

"Oh, tak je, kakor bi bil narejen iz same muzikantovske krvi. Pa v našem rodu ni bil nihče godec, ne po materini strani ne po očetovi!"

"Materi sem doma naročil, naj ga nahujskajo na harmoniko, ko pride Zdravko po mleko!"

Gelci se je dobro zdelo, da je bilo kaj. Ni si upala reči, da bo sedaj sin vsak dan hotel k Zoranovim po mleko, samo da bi meh nategoval. To bo morala previdno raztolmačiti pobalnu, ki je bil vseh muh poln. Vedno je nekaj svojega počenjal, kar drugi otroci ne delajo, zlasti se je igral z otroci po soseski, vedno pa je izsiljeval, da ga je mlada mama jemala s sabo k hišam na domači ples. Izgovarjal se je: Samo da harmoniko poslušam. Bom lepo tiho sedel!

(Dalje prihodnjem)

Nekaj o jamah in jamarjih

Vsi, ki so že brali Valvazorjevo „Slavo vojvodine Kranjske“ vedo, da je že Valvazor opisoval oziroma omenjal kraške jame. Najznamenitejša teh kraških jam pa je vsekakor znana Postojnska jama.

Pa tudi pri nas na Koroškem imamo podzemne jame oz. brezna. Dobro znana in urejena je Grebinka jama. Jame pa so še v masivu Dobrača in pa v Karavankah, kjer so najbolj znamenita podzemeljska brezna na območju Obirja. Raziskovalcem jam se v masivu Obirja odkriva čudovit podzemeljski svet, poln presenečenj. Jamarji so zlasti v zadnjem času prav na območju Obirja še posebno aktivni, saj je njihovo delo nagajeno z lepimi uspehi — nove odkrite jame, dvorane, kapniki itd. V naslednjem prispevku se bomo približe seznanili z jamarstvom, ki nam je še zelo nepoznano in tuje.

Če raziskovalec jam omeni v kakem pogovoru, da je jamar, potem navadno takoj dobi odgovor: „Zakaj ležeš po teh grdi in nevarnih luknjah?“ Kaj je pravzaprav jamarstvo? Na to vprašanje se da odgovoriti na več načinov. V špeleološko-strokovnem slovarju lahko beremo: „Raziskovalec jam je vsak, kdor se ukvar-

Spodnji Šefnari, planini pod Obirjem. Te jame so mnogo manjše od Postojnske, v lepoti pa ji ne zaostajajo dosti. Lepe so na svoj način. Nimajo naravnega vhoda in so zelo težko dostopne. Do njih se pride le po starih rovi, ki so jih rudarji skopali v preteklem stoletju pri iskanju svinčene rude. Ti rovi so pa večinoma

Uranami“. Ni pa še skoraj nič raziskana.

Najbolj imenitna jama na tem območju pa je „Uranusova jama“. V njej ni kapnikov v tem smislu, je pa tu GORSKO MLEKO. Je to apno, ki se zaradi pomanjkanja prepriha ni moglo strditi, zato je ostalo čisto mehko. Deloma je že tudi bolj strnjeno in tvori razne oblike. Te oblike so po stropih in stenah in so kot skuta. Tudi v že davno znani „MARIJINI LUKNJI“ pod Sedelcem v območju Rapoldovih čeri, moremo najti to mleko. Naši predniki so imenovali ta naravni pojav MARIJINO MLEKO. Dajali so ga bolni živini in ta je baje res ozdravela.

NOVE JAME

Zgodi se pa, da se po dolgem dežju nenadoma pojavi kje kakšna luknja. To se je lani zgodilo tudi na Tavčmanovih Ladinkah v Lobniku n. Zel. Kaplo. Po sebi so taki pojavi popolnoma normalni. Ni dvoma, da je to brezno staro lahko stotisoč ali še več let. Morda je tu nekoč žuborel potoček, ki se je preusmeril drugam. In ko so kmetje začeli trebiti gozd in delati njive, so v marsikatero luknjo navallili kamenja in jo zasuli s prstjo. Dež in mokro vreme pa sta tekom časa napravila svoje in ta luknja se je zopet odprla.

Še lani smo to luknjo pokrili z betonskim pokrovom, tako da ne bi prišlo do kakšne nesreče.

Kogar pa zanima ta jama, pa še zmeraj more vanjo.

Jamar se mora najprej po vrvi spuštiti navpično v globino, potem pa v presledkih poševno navzdol. Jama je dolga kakih sto, globoka pa 65 metrov. Kapnikov tu ni, pač pa se je našla ilovica z vključenim ogljem. Morda je to celo premog. Analiza te mase bo to šele pokazala.

JAMA ŽIVI

Včasih slišimo, da so jame brez življenja, toda to ne drži. Pri nas sicer ni čudne človeške ribice kakor v Postojnski jami. V naših jamah pa žive razni hrošči, pajki, jamske kobilice in razne stonoge. Tu prezimijo in se tudi podnevi radi zatekajo sem v zavetje, netopirji in različni nočni metulji. Tudi medved, ki je bil tu nekoč doma, se je rad zadrževal v jamah. Še sedaj moremo najti kakšno medvedjo kost. Našli pa smo tudi kosti divjega mačka, kozoroga in gamsov. Da jame niso tako grozne, kot si to marsikdo predstavlja, je razvidno že iz dejstva, da je celo pračlovek živel v njih. Naš zveličar Jezus se je rodil v jami, ki je bila preoblikovana v hlev.

Mnogo sem povedal o jamah in o jamarjih, toda to še zdavnaj ni vse. Morda si bo sedaj marsikdo mogel predstavljati, kako obsežno in zanimivo je to področje. Drugikrat pa mogoče še kaj drugega, npr. kako poteka jamarjem dan. Da je tak dan lahko vesel in sproščen, je samoumevno. Saj je jamarstvo le konjiček, ki ga vsak zajaha samo tedaj, kadar ga to veseli.

Jamelnik Otto

Maturanti Zvezne gimnazije za Slovence vabijo na

Gimnazijski ples

ki bo v petek 20. februarja 1981, ob 20. uri v Delavski zbornici v Celovcu

Igrala bosta ansambla

„Pepel in kri“ ter „Fantje iz Podjune“ (Orig. fidelen Unterlandler)

Veselim se Vašega obiska!

ja v kakršnikoli obliki z raziskovanjem jami! (Citirano iz Trimmel, Fachwörterbuch der Karst und Höhlenkunde). Tako, sedaj so te besede načete.

Človek, ki se ukvarja z raziskovanjem, si z njimi ne more pomagati. Kajti njim se pridružijo še drugi izrazi kot npr.: hidrologija, biospeleologija, geologija, kraško raziskovanje, merjenje jam idr. Sedaj bo morda bralec sklepal: „Ta pa ne more biti popolnoma pri ta pravi, temu se ja blede!“ Tako pa misli zato, ker o jamah ne ve več kot to, da je morda bil v Postojnski jami in če ni bilo razsvetljeno, da je tam bilo popolnoma temno. Sedaj bom skušal to vprašanje na svoj način razjasniti: mi jamarji delamo to iz veselja in ker s tem skušamo izvesti naravi še marsikatero skrivnost. Takih skrivnosti in zanimivosti pa je tudi v globini zemlje dovolj in morda so ravno zato še bolj lepe in zanimive, ker jih nihče še ni videl. Lahko pa obrnemo vprašanje: „Zakaj gre ta ali oni smučar, zakaj igra nogomet?“ Odgovor ni težak: To je pa čisto nekaj drugega, tu je napetost, to je za telesno vrolino, in, in, in... Tudi v jami je napetost, tudi telesnega napora je več kot dovolj; sedaj vidimo, da je tudi iz teh razlogov nekdo lahko jamar.

Nastanek jam in kapnikov je zelo obširna tema. Povedati pa hočem samo to, da se imenujejo kapniki, ki stojijo, STALAGMITI, tistim pa, ki vise s stropa kot nekakšne kamenite sveče, pa pravimo STALAKTITI. Ti kapniki se spreminjajo in rastejo. Tudi jame niso nekaj stalnega, ampak se spreminjajo. Vse to se spreminja sicer zelo počasi, vendar se v tisočletjih le pokaže rezultat.

Poizkusi so pokazali, da zraste kapnik v sto letih samo 10 do 13 milimetrov.

Zato poskuša vsak jamar, ki je povezan z naravo in njenimi čudi, da ščiti in skuša ohraniti to, kar je našel. Zgodi se pa tudi, da pridejo v jame ljudje, ki nesmiselno uničujejo to, za kar je narava potrebovala tisočletja.

ŠČITITI TUDI SAMEGA SEBE

Seveda so tudi jame nevarne in jamar mora kot alpinist poznati vse varnostne ukrepe. Najbolj važen predpis je: „Ne podaj se nikdar sam v jamo!“ in „Vzemi s seboj dovolj luči!“

Na Koroškem poznamo veliko jam in brezen. Brezno je jama, ki gre navpično navzdol, samo v masivu Dobrača jih je okoli dvesto. Na žalost so nekatere popolnoma izropane in so sedaj zares grde luknje. Najlepše jame, kar jih do sedaj poznamo so v

zasuti, kar je tudi dobro, ker bi sicer tudi v teh jamah kmalu ne bilo več sluha in duha o lepih bleščečih kapnikih.

Kapniki so lepi in bleščeči, a to samo na naravnem mestu v jami, kamor tudi spadajo. Če prinesemo tak kapnik na površino, zgubi naravno vlago in od naravne lepote ne ostane več dosti. Zato jih raje pustimo v jami. Če že nekdo res hoče seboj odnesti suvenir-spominček, naj ga pobere na tleh in naj ga ne odkrhne. Na tleh leži dovolj, odpadli so pri kakšnem potresu.

Jamarstvo pa ni samo raziskovanje že poznanih jam. Velikokrat samo hodimo po gorah ali pa lezemo po kakšnih čerch in iščemo jame. Če najdemo špranjo, jo po možnosti razširimo, posebno če se iz nje čuti preprih. Tako je že marsikdo našel jama.

V zadnjih letih sem nad Belo pri Železni Kapli v Holarjevih Vrancih našel 9 jam. Od teh je samo Holarjeva jama bila že od nekdaj znana. Nima kapnikov, je pa v sprednjem delu po svoje lepa. Na stropu so namreč vdolbine izprane najbrž od nekdanjega delovanja vode. Te vdolbine so modre z belimi pasovi in izgledajo kot oboki v cerkvi.

V preteklem letu sem tu našel tudi jama, iz katere je pihal mrzel zrak, (čuti se že kakih pet metrov pred jama). Imenoval sem jo „Zijalka pod

YUGOTOURS

razpisuje prosta mesta za turistične vodiče, ki bi bili pripravljeni delati v hotelih na Jadranski obali ali v drugih turističnih mestih, kjer ima Yugotours svoje goste.

Razpis velja za poletno turistično sezono 1981. Kandidati morajo izpolnjevati sledeče pogoje:

1. Končano srednje šolo;
2. Odlično znanje nemškega jezika;
3. Obvladati slovenski jezik;
4. V kolikor kandidat obvlada še kak drug svetovni jezik, ima prednost pri sprejemu;
5. Kandidat mora imeti v letu 1981 vsaj 3 do 5 mesecev prostega časa in to v roku maj—oktober.

Prijave z življenjepisem in šolskim spričevalom pošljite na naslov:

YUGOTOURS — PFARRPLATZ 5/II
9020 KLAGENFURT/CELOVKEC — TEL. 0 42 22 - 80 5 63

Tem potom tudi obveščamo vse, ki želijo preživeti svoje počitnice v Jugoslaviji, da je izšla nova brošura Yugotours 1981 in da jo lahko dobite brezplačno na gornjem naslovu.

Strokovna šola za ženske poklice šolskih sester s pravico javnosti v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu

O B J A V A

Po odloku Deželnega šolskega sveta je na dvojezični strokovni šoli za ženske poklice v Št. Petru

v p i s o v a n j e v

1-letno GOSPODINJSKO ŠOLO in v

1. razred 3-letne STROKOVNE ŠOLE ZA ŽENSKÉ POKLICE
od 9. do 28. februarja 1981

Pogoj za sprejem v oba tipa šole je uspešno opravljena 8. stopnja in delno znanje slovenščine.

Za sprejem v 3-letno strokovno šolo je poleg tega še potreben pozitivno opravljen pedagoško-psihološki test, ki bo 10. 7. 1981. Za obisk 1-letne Gospodinjske šole ta test ni potreben.

Novost na šoli: Odbor šolske skupnosti se je na skupni posvetovalni konferenci odločil, da bo šola sprejemala z novim šolskim letom tudi šoloobvezne fante iz okoliša.

Prijavnici priložite polletno šolsko obvestilo. Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po telefonu štev. 0 42 53 / 343 ali pa pismeno na naslov: Strokovna šola za ženske poklice, Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu.

Vodstvo šole

RADIO - TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 6. 2.: 9.00 Poročila

— 9.05 Za predšolske otroke

— 9.30 Ruščina — 10.00 Gibanje v likovni umetnosti — 10.30 Dedinja

— 12.20 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Otroška komedija — 17.55 Otrokom za lahko noč

— 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije

— 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kačja strategija — 21.15 Ljudje kot ti in jaz — 22.25 Reklama in šport — 22.35 Turizem v Avstriji — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 7. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina

— 10.25 Denar iz gnoja — 11.20 Eggenbergerjev glasbeni koledar — 11.50 Schladming: smuk za moške — 13.00 Redakcija — 13.15 Umetnostno drsanje — 15.15 Melodija Mississippija — 17.00 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Nesreča v Mumintalu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Igra z zvezdami — 21.50 Šport — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 8. 2.: 11.50 Haus im Ennstal: smuk za ženske — 13.15 Knjiga — prijatelj otroka — 13.45 Jeruzalem, Jeruzalem — 14.30 Pinocchio — 14.55 Pregled sporeda — 15.00 Innsbruck: umetnostno drsanje — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 La Clemenza di Tito — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 9. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Velika iluzija — 10.30 Melodija Mississippija — 12.15 Božja lekarna — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fauna Iberica — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Detektiv Rockford: telefonski poziv zadostuje — 21.50 Šport — 22.00 Poročila.

TOREK, 10. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 To so Firenze — 11.40 Pilič pod vodo — 12.10 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Carčin sel — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zrcalne slike — 22.05 Državne afere — 23.35 Poročila.

SREDA, 11. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Kaj bi lahko postal? — 10.35 Leti za menoj, da te ujamej — 12.00 Argumenti — 13.00 Redakcija — 17.30 Levja družina — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Robinovo gnezdo — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kako globoko sem se pagreznil — 22.05 Šport — 22.25 Poročila.

ČETRTEK, 12. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Mesto dela zgodovina — 10.30 Maž z zlatimi pištolami — Warlock — 12.15 Bela hiša, zadnji vhod — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Marco — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Idol proti volji — 21.35 Bog v latinški Ameriki — 22.30 Šport — 23.20 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 6. 2.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 Velika iluzija — 18.00 Knjiga — prijatelj otroka — 18.30 Vi želite, mi zaigramo — 19.00 Najhitrejša mehiška miš — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Naree — ljudje iz kamene

dobe — 21.15 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Benjamin — iz dnevnika moške device — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 7. 2.: 17.00 Draga družina — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Posnetek iz Schladminga — smuk za moške — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odveta — 20.15 „Mrtvi na dopustu“ — 21.50 Colorado — 23.05 Sammy & company — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 8. 2.: 11.00 Uvod k današnjemu ORF koncertu — 11.15 ORF koncert — 16.55 Pregled sporeda — 17.00 Dames — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Kraj dejanja — 21.45 Šport — 22.00 Führer je naredil red — 23.00 Poročila.

PONEDELJEK, 9. 2.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Znanost danes — 18.30 Orientacija — 19.00 Vestern od včeraj — 19.25 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Edgar iz Tamaracka ali novi čas — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Grenka komedija — 0.00 Poročila.

TOREK, 10. 2.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Arheologija svetega pisma — 18.30 Galerija — 19.00 Vestern od včeraj — 19.25 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Horoskop — 21.05 Nekdaj — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 11. 2.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Po Avstriji — 19.00 Vestern od včeraj — 19.25 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura v sredo — 21.00 Thomas Bernhard — izzivanje — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Ure polne neznosti — 23.50 Poročila.

ČETRTEK, 12. 2.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Vestern od včeraj — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Družba — 21.45 Reklama — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 6. 2.: 8.45 TV v šoli

— 10.00 Zimski šolski spored

— 17.10 Poročila — 17.20 Olimpijada smeja — 17.45 Domači ansambli: Miha Dovžan — 18.15 Obzornik — 18.25 Kaj so čustva — 18.55 Ne prezrite — 19.10 Risanka — 19.24 TV nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Prešernova proslava — 21.00 Naša krajevna skupnost — 21.45 V znamenju — 22.00 Evropsko prvenstvo v umetniškem drsanju.

SOBOTA, 7. 2.: 7.50 Poročila — 7.55 Vrtec na obisku — 8.30 Maček pod belado — 8.40 Tavaršija — 9.10 Pisani svet — 9.50 Dokumentarna oddaja — 10.20 Od refleksa do logike — 10.50 Trsje in blato — 11.50 Ljudje in zemlja — 12.45 Poročila — 13.35 Mladinski film — 17.10 Poročila — 17.15 Košarka — 18.45 Naš kraj — 19.00 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.24 TV nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Prva sobota, glasbena oddaja — 21.00 Evropsko prvenstvo v umetniškem drsanju — 23.00 Poročila — 23.05 Najeti morilec.

NEDELJA, 8. 2.: 8.35 Poročila — 8.40 Petrov dojenček — 9.30 Maček pod belado — 10.35 Kažipot — 10.55 Oslo: Slalom za moške, prenos 1. teka — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Jugoslavija, dober dan — 13.40 Oslo: Slalom za moške, prenos 2. teka — 15.00 Poročila — 15.05 Igre na snegu — 16.05 Športna poročila — 16.15 Košarka (ženske) Ježica : Partizan, prenos 17.45 Družinski dnevnik, slovenski film — 19.00 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.22 TV nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Veliko mesto — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 Portret delavke — 21.35 V znamenju — 21.55 Športni pregled.

-ŠPORTNI VESTNIK - ŠPORTNI VESTNIK-

Groyer nepričakovano zmagal pri Postranju - Wallner kljub novemu rekordu le na 4. mestu

Zadnji petek so se avstrijski skakalci dva dni pred mednarodnim avstrijskim prvenstvom še pomerili na skakalnici pri Postranju južno od Celovca. Napovedani so bili tudi skakalci iz ZRN in Švice, vendar poleg skakalcev avstrijskega nacionalnega moštva, in nekaj vidnih skakalcev iz

pa izredno dolge skoke. Pritoževal se je, ker ga niso prvič tako slabo ocenjevali. Očividno nekaterim njegov stil ni po njihovem okusu, saj je pri odskoku bolj plitev kot drugi; kljub temu pa dosega dolge skoke, kar le potrjuje, da izredno dobro obvlada polet v zraku. To bi morali nekateri sodniki upoštevati.

Med funkcionarji prireditelja smo opazili tudi Jozija Packa iz Trabenja pri Kotmari vasi, ki je pomagal organizirati prireditev ter spremljal s svojo hčerko in nečakinjo mladinsko moštvo iz Sovjetske zveze.

Avstrijsko prvenstvo v smučarskih skokih v Murau

V nedeljo so se na veliki skakalnici v kraju Murau pomerili spet avstrijski skakalci v okviru avstrijskega prvenstva. Sodelovali so tudi skakalci iz Zvezne republike Nemčije. Izkazalo se je, da so Kogler, Neuper in Wallner trije najboljši avstrijski športniki na tem področju (Wallner je nastopil celo z vročino!). V prvi seriji skokov je bil najdaljši s 107 m Kogler, drugi Wallner s 106 m; pri drugi seriji pa je bil najdaljši Neuper s 113 m, drugi pa spet Wallner s 112 m; isto dolžino pa je dosegel tudi Kogler. Groyer, ki je dosegel 4. mesto, pa kot vsi ostali, ni prekorajčil v nobenem skoku 110-metrске meje.

REZULTATI:

- 1.) Kogler, 107 in 112 m, 251,7 točk;
- 2.) Neuper, 103 in 113 m, 248,0;
- 3.) Wallner, 106 in 112 m, 243,3;
- 4.) Groyer, 102 in 107 m, 234,7.

Wiegele Franci na olimpijski skakalnici v Autransu, drugi

Na petem tekmovalju za pokal OPA, v okviru katerega se merijo najboljši mladinski skakalci alpskih dežel, je mladi Franci Wiegele prejšnji teden dosegel odlično drugo mesto na olimpijski skakalnici v Autransu.

Hans Wallner (SD Zahomec) postavil nov rekord skakalnice s 85 m daljave

Jugoslavije ne moremo govoriti o posebno dobri udeležbi te 3. mednarodne konkurence, ki jo je organizirala "Klagenfurter Sprunggemeinschaft".

Rekord na tej skakalnici je držal s 84,5 m Fredy Groyer iz Beljaka, ki je lansko leto že enkrat zmagal in dobil "Lindwurmpokal". Pri izredno lepem vremenu so bili dobri pogoji in Neuper je izenačil Groyerjev rekord. Zahomečan Hans Wallner pa ga s 85 m celo izboljšal za pol metra. To je bil sploh najdaljši skok dneva. Vendar za zmago niso bili odločilni edinele metri, sodniki na Koroškem so vrednotili točke za držo s posebnim mero, tako da je zmagal Groyer, ki je skupno dosegel ravno toliko metrov kot pa Wallner, ki so ga uvrstili samo na 4. mesto.

REZULTATI

- 1.) Alfred Groyer, 84 in 82,5 m, 262,8 točk;
- 2.) Hubert Neuper, 84,5 in 82,5 m, 262,1;
- 3.) C. Tuchscherer 83 in 82 m, 256,9;
- 4.) Hans Wallner, 85 in 81,5 m, 255,3;
- 5.) Armin Kogler, 82 in 80 m, 251,9;
- 6.) Hans Millionig, 81 in 78 m 242,8;
- 7.) Bogdan Norčič 77,5 in 79 m, 237,3.

Seveda Wallner s svojim rezultatom ni bil zadovoljen, saj je v zadnjem času pri vseh važnih konkurencah pokazal odlično znanje, posebno

Funkcionar skakalne prireditve Jozij Pack prevaja nagovor vodje sovjetske skakalne ekipe

su blizu Grenobla. Zmagal je Wolfgang Steiert iz Zvezne republike Nemčije z 223 točkami (83 in 79 m). Franci Wiegele, ki je v poskusni seriji prav tako dosegel 83 m pa je dosegel odlično drugo mesto z 220 točkami (80 in 80,5 m). Naslednja tekma za pokal OPA bo v Zvezni republiki Nemčiji.

Vrbsko jezero v ledenem oklepu

Posebnost Koroške je letos vsekakor to, da se je na Vrbskem jezeru naredila debela skorja ledu, ki omogoča ne samo drsanje po jezeru temveč tudi vožnjo z različnimi motornimi vozili. Gladina Vrbskega jezera je sedaj vsak dan polna drsalcev. Našteli so jih že do 20.000 na dan, kar priča o veliki priljubljenosti tega zimskega športa. Po ledeni gladini Vrbskega jezera so naredili proge preko katerih je varno drsanje od Vrbe do Celovca. Nekateri navdušeni drsalci se peljejo iz Vrbe na delo kar z drsalkami. Zahodna stran Vrbskega jezera je gladka kot steklo, na vzhodni strani pa so morali s stroji očistiti snežno površino, kar je seveda povezano s stroški. Za varnost ledne površine na Vrbskem jezeru odgovarja društvo "Eislaufverein", ki pridno kasira vstopnino po 20 šilingov za odrasle. Zaradi te vstopnine so v koroš-

kem tisku ostre polemike, češ da je cena preširno visoka. Tudi zagovorniki čistega okolja imajo svoje upravičene pripombe, češ, da pri takšni ogromni množici drsalcev, ki se zadržuje na ledu tudi po cel dan, gotovo pride do velikega onesnaženja, zlasti še zato, ker so na lednih površinah razvrščene številne okrepčevalnice in ljudje med poljo mečejo embalažo, papirje itd. po tleh, kar bo seveda, ko se stopi led, ostalo v jezeru.

Vrbsko jezero je zadnjič zamrznilo do podobne debeline pred 18 leti. Takrat so pristajala na ledeni površini celo športna letala. Januarja meseca 1963 so v Celovcu namerili 28 stopinj mraza, v Zellwegu -31, v Krakovu na Poljskem pa celo -40 stopinj.

Toliko o tem bolj redkem zimskem naravnem pojavu na Vrbskem jezeru. Kol se še spominjamo je leta 1963 bilo Vrbsko jezero pokrito z ledom do 15. aprila, nakar so se pojavile rdeče alge in naredile preplah. K sreči so koroški turistični dejavniki to nevarnost vzeli resno in se lotili sanacije jezera, ki naj bi bilo sedaj čisto.

Slalom v St. Antonu: Ponovno Stenmark

Tekma v St. Antonu na Predarlskem je bila ena izmed najbolj napetih v tej zimi. Najprej se je zdelo, da bo potekalo vse kot navadno, da bodo pač favoriti iz prve skupine odločili, kdo bo zmagovalac. Vendar je sonce spremenilo prognozo in smučarji z visokimi štartnimi številkami so vozili po zmeraj hitrejši progi. Tako je npr. Stenmark v 1. teku dosegel samo 12. mesto. Senzacionalno pa je vodil po prvem teku Manfred Ortner iz Bad Kleinkirchheima, ki je vozil s štartno številko 57. Razlike

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB vabi na**SAK ples**

v soboto 14. februarja 1981 ob 20. uri pri šoštarju v Globasnic.

Prisrčno vabljeni!

med prvimi desetimi pa so bile minimalne, okoli 0,5 sekund.

V drugem teku je Stenmark ponovno dokazal, da je v tehničnih disciplinah še vedno gotovo najboljši. Z odličnim tekom, v katerem je posebno v spodnji polovici sprostil vse moči in se boril do zadnjega, se je premaknil z 12. mesta na prvo. Po prvi polovici drugega teka še nobeden ni računal, da ima še možnosti za zmago. Ob koncu pa je le spet pokazal, da je najboljši med dobrimi. Avstrijski tekmovalci so v drugem teku bili nekoliko slabši, kljub temu pa so dosegli 5. (Ortner), 12. (Gruber) in 16. (Zoller) mesto. Izvrstno je vozil tudi Bojan Križaj, ki je bil v prvem teku 23. v 2. teku pa se je povzpел na odlično 8. mesto.

Dvojna avstrijska zmaga v smuku

Od 15. decembra naprej Avstrijci v smuku niso več zmagali, zato je bil v moštvo velik direndaj, nervoza in ogromna konkurenca. Trener Kahr pa je do zadnjega zagovarjal svojo metodo. S povečevanjem konkurence med posameznimi tekmečji, s posebnimi kvalifikacijami tik pred tekmo skuša povečati zmogljivost in napadalnost športnikov. S to trdo metodo skuša izsiliti zmage. Po nedeljski

ČESTITAMO

Občinski odbornik Miha Einspieler pd. Crni iz Zgornje Vesce je v teh dneh slavil svoj 60-letni življenjski jubilej. Ob njegovem prazniku mu iskreno čestitamo in mu želimo obilo sreče in zdravja.

Uredništvo

dvojni zmagi se čuti Kahr potrjen, drugi so deloma drugega mnenja in zagovarjajo druge metode.

Zmagal je Weirather pred Wirnsbergerjem in Kanadčanom Podborskim, ki zdaj skupno z Weiratherjem vodi v svetovnem pokalu za smuk (oba imata 105 točk). Na 4. in 5. mestu sta spet dva Avstrijca: Pfaffenbichler in Walcher, nato sledijo Cathomen in Heinzer (Švica), Wenzel (Liechtenstein). Makejev (Sovjetska zveza) ter Neubauer in Höflechner (Avstrija). Švicar Bürgler, ki je tik pred ciljem padel je pri obeh vmesnih časih vodil, tako da so domnevali, da bi brez padca gotovo zmagal. Menda pa so specialisti za elektroniko izračunali, da je za časa padca Bürgler bil že nekaj stotink za Weiratherjem, ki sam tudi ni pristaš Kahrovega načina treninga.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 5. februarja 1981

Za 100 din dobite	39,00 šil.
Za 100 din plačate	44,00 šil.
Za 100 lir dobite	1,41 šil.
Za 100 lir plačate	1,50 šil.
Za 100 mark dobite	698,50 šil.
Za 100 mark plačate	714,80 šil.

Slovenska športna zveza Celovec Slovensko planinsko društvo Celovec
Slovensko prosvetno društvo Sentjakob v Rožu

v a b i j o n a

III. zimski pohod „Arihova peč“

v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo februarja 1945

ki bo v nedeljo 22. februarja 1981 s pričetkom ob 10. uri na Hodnini pri Polancu nad Sentjakobom v Rožu.

1. SPORED

a) smučarski tek — 6 km (1 krog):

- otroci do 10 let (letniki 1971 in mlajši)
- dekleta in fantje do 16 let (letniki 1965 do 1970)
- ženske do 30 let (letniki 1951 do 1964)
- ženske nad 30 let (letniki 1950 in starejše)

b) smučarski tek — 12 km (2 kroga)

- moški do 30 let (letniki 1951 do 1964)
- moški do 40 let (letniki 1940 do 1950)
- moški nad 40 let (letniki 1939 in starejši)

c) pohod za pešce od „Polanca“ preko partizanskega bunkerja do planinske postojanke „Koče nad Arihovo pečjo“ in nazaj (mimo Resmanove lovske kočje).

2. POGOJI ZA UDELEŽENCE, ŠTART

Na III. zimskem pohodu „Arihova peč“ lahko sodelujejo vsi. Udeleženci pohoda (pešci) morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Pohodniki se morajo držati proge, ki je za pohod označena. Pohodniki se vzpenjo na planino Bleščečo — „Koča nad Arihovo pečjo“ (kontrolni žig) in se preko Resmanove lovske kočje (kontrolni žig) vrnejo po označeni poti nazaj do cilja pri Polancu. Štart za pohodnike je ob 10.30 ure naprej, na cilj pa je treba priti najkasneje do 17. ure. Masovni štart za tekače na 6 km je ob 10.30 uri, 15 minut kasneje pa za tek na 12 km.

3. PRIJAVE IN ŠTARTNINA

Udeleženci III. zimskega pohoda „Arihova peč“ se prijavijo do 18. februarja 1981 na vseh Posojilnicah; na uredništvu Slovenskega vestnika, St. Rupprechter Strahe 19, 9020 Celovec (tel. 84 9 24); na sedežu SSZ, Spitalgasse 12, Celovec; na sedežu Slovenskega planinskega društva Celovec, Gasometergasse 10 (tel. 32 5 50), pri SPD „Rož“ (Posojilnica Sentjakob v R.). Naknadne prijave sprejemamo na dan prireditve med 9.30 in 10. uro. Štartnina znaša 30 šil. za odrasle in 20 šil. za otroke in mladince. Štartnina se plača ob prijavi. Pohodniki prejmejo na štartu kontrolni kartonček, tekači pa štartno številko. Po pohodu je treba na cilju predložiti kontrolni kartonček. Vsak udeleženec dobi nato diplomu za udeležbo in značko III. zimskega pohoda „Arihova peč“. Uvrščeni tekači dobijo pokale, plakete, praktične nagrade, najboljši dneva pa spominsko plaketo „Slovenskega vestnika“.

4. OKREPČILA, ZDRAVSTVENA SLUŽBA, SERVISNA SLUŽBA

Vsak udeleženec bo ob prihodu na cilj in v planinski postojanki prejel toplo pijačo. Za zdravstveno službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost. Organizator bo za udeležence pripravil servisno službo ELAN in TOPSPORT, kjer se bo dobilo navse za mazanje smuči in kjer se bo lahko izposodilo tekaške smuči.

5. PODELITEV NAGRAD

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo ob 12 uri na cilju.

6. III. ZIMSKI POHOD „ARIHOVA PEČ“ bo izveden ob vsakem vremenu. V slučaju pomanjkanja snega bo samo pohod (pešcev).

7. DOVOZ IN PARKIRNI PROSTOR

Iz Sentjakoba v R. vodi proti Področčici/Rosenbach, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin asfaltirana cesta, ki bo označena s kačipotji „Arihova peč“. Parkirišča so na razpolago.

8. ZLATA ZNAČKA

Kdor se bo 5 krat udeležil Zimskega pohoda „Arihova peč“, bo prejel posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki.

PRIREDITVE

Katoliški dom prosvete v Tinjah
v soboto 7. februarja od 9. do 17. ure

STROKOVNI DAN ZA ČEBELARJE
Referent: dipl. inž. Matevž Krasnik

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“
vabi na

5. RADIŠKI PLES

v soboto dne 14. februarja 1981
pri Taverju na Radišah
Igrajo „Fantje iz Podjune“

KONCERT

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Kraj: pri Ilgu (Krainz) v Kazazah
Čas: nedelja 15. 2. 1981, ob 10. uri
Nastopata: MPZ „Srce“ iz Dobrle vasi
in „Trio Korotan“ iz Sentvida v P.

Lutkovne predstave:**TRDOGLAVČEK**

Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah
Kraj: farna dvorana v Selah
Čas: sobota 7. 2. 1981, ob 15. uri

Prireditelj: Katoliška prosveta v Sentilju
Kraj: farna dvorana v Sentilju
Čas: nedelja 8. 2. 1981, ob 10. uri
(po maši)

Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: Miklavž v Bilčovsu
Čas: nedelja 8. 2. 1981, ob 14.30 uri
Gostujejo: „lutke mladje“ Koroške dijaške zveze iz Celovca

IGRA OD ZGUBLANIGA SINA

Prireditelj farna mladina v Pliberku
Kraj: farna dvorana v Pliberku
Čas: nedelja 8. 2. 1981, ob 19.30 uri
Gostuje: igralska skupina SPD „Drabosnjak“ iz Kostanj

Slovensko prosvetno društvo Kočna Sveče vabi na

2. TEK S SMUČMI ZA ROŽANSKI POKAL

pod pokroviteljstvom Našega tednika in ELAN Brnca
v soboto 7. 2. 1981 — štart ob 14. uri
na tekaški stezi v Svečah. Proge na 10 km — 6 km — 2,5 km.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Sentvidu v Podjuni vabi na

9. PLES „DANICE“

v soboto 7. februarja 1981 s pričetkom ob 19.30 uri v Kulturnem domu Danica v Sentprimozju.

Za ples igrajo Fantje iz Podjune.

Na sporedu bodo še kratki kulturni prispevki — nastop zbora, tria Korotan in mladinske skupine.
Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Vrtiča“ v Slovenjem Plajberku vabi na gledališko predstavo A. Schusterja Drabosnjaka

IGRA OD ZGUBLANIGA SINA

v soboto 7. februarja 1981 ob 19.30 uri v gostilni „Folia“ v Slov. Plajberku. Nastopajo igralci s Kostanj.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu in Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

DIA PREDAVANJE

„V hribih se dela dan“

v četrtek 19. februarja 1981 ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu.
Predavatelj: planinski fotograf Franci Kropivnik

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ v četrtek 12. februarja 1981 ob 20. uri

KLUBSKI VEČER

s skioptičnim predavanjem T. Ogrisa: LENINGRAD—MOSKVA—KIEV

Krajevni odbor ZSZ v Železni Kapli vabi na predavanje dr. Hribnika iz Kranja

KAKO VREME VPLIVA NA ZDRAVJE v četrtek 12. februarja 1981 ob 19.30 uri pri Kovaču na Obirskem.

Prisrčno vabljeni!

Društvo Naturfreunde v Borovljah vabi na

PLANINSKI PLES

v soboto 7. februarja 1981 ob 20. uri v gostilni Outschar (Jurkele) v Doljeh. Za ples bo skrbel zabavni ansambel „Die original Karawankenbummel“

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje